

1. мај !
ПРАЗНИК РАДА

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

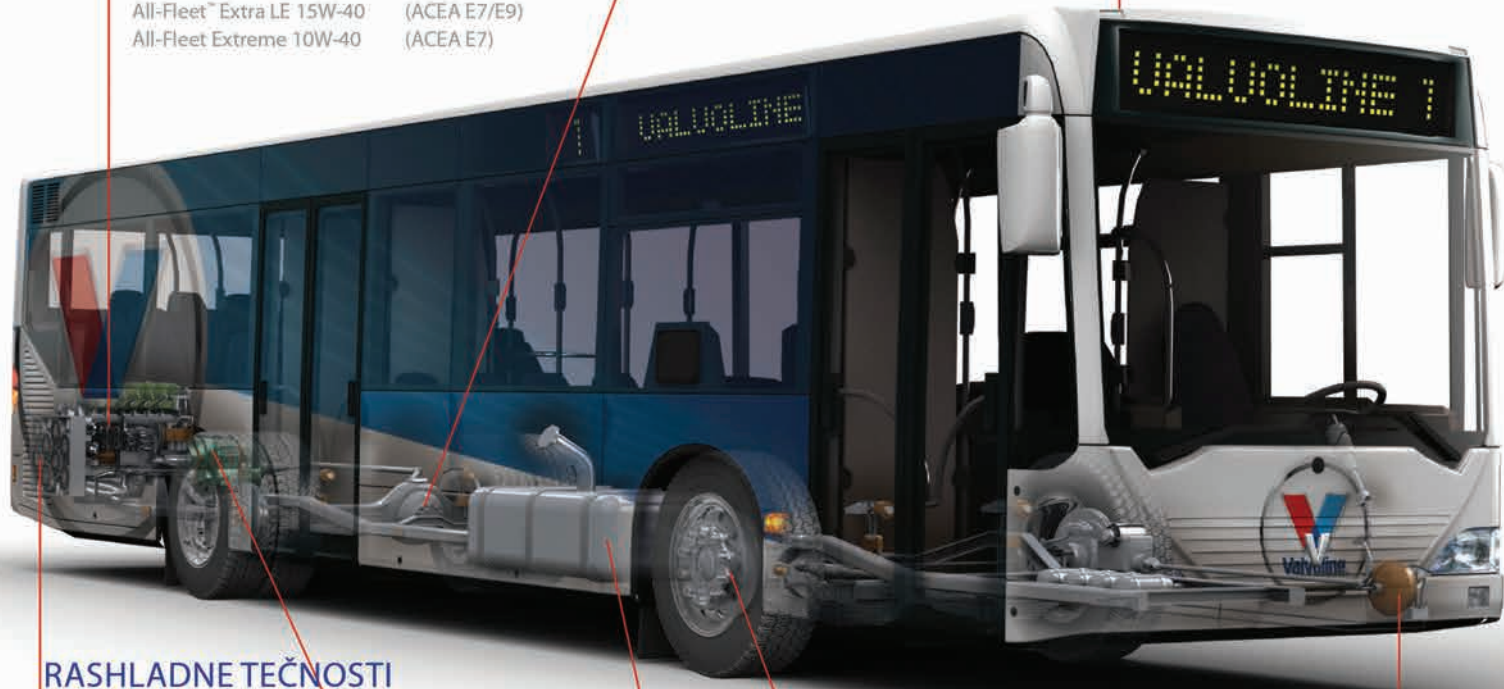
Срећни
празници

MetalRad

TRAŽITE KOMPLETNO REŠENJE ZA PODMAZIVANJE?

MOTORNA ULJA

- ProFleet™ 10W-40 (ACEA E4)
- ProFleet LS 10W-40 (ACEA E4/E6)
- ProFleet 5W-30 (ACEA E4)
- All-Fleet™ Extra LE 15W-40 (ACEA E7/E9)
- All-Fleet Extreme 10W-40 (ACEA E7)

ULJA ZA ZADNJU OSOVINU

- SynPower™ TDL 75W-90
- SynPower GL-5 75W-140
- DuraBlend™ GL-5 LS 75W-90
- DuraBlend GL-5 75W-80
- HP Plus GL-5 80W-90
- HP GL-5 85W-140

SERVIS

- Treninzi
- Analiza korišćenog maziva
- Online saveti za maziva za mešovite flote

RASHLADNE TEČNOSTI

- HD Extended Life Coolant
- VPS HD Radiator Flush

ULJA ZA MENJAČE

- SynPower TDL 75W-90
- DuraBlend GL-4 75W-80
- HP GL-4 80W-90
- MaxLife™ ATF
- ATF Type D
- ATF Dex/Merc

MASTI

- Multi Purpose Grease
- Moly Fortified MP Grease
- Semi Fluid Grease EP 00
- Dipperstick Grease

TEČNOSTI

- SynPower Power Steering Fluid
- Brake & Clutch Fluid DOT 3/4

HD HEMIKA LIJE

- VPS HD Diesel System Complete

LJUDI KOJI ZNAJU KORISTE VALVOLINE™

Širok asortiman Valvoline proizvoda i servisnih rešenja dizajnirani su da doprinesu umanjenoj kompleksnosti upravljanja flotom. Naš online alat za flote pojednostavljuje izbor adekvatnog maziva u cilju efikasne operativnosti vozila u floti. Ujedno koristeći Valvoline nezavisni postupak analize maziva uvek ste jedan korak ispred problema koji vode skupim servisima ili smanjenju performansi. Valvoline trening programi uključuju najnovije trendove u industriji maziva kao i savete za najbolju primenu maziva za uspešno upravljanje flotom. Sve ovo uz kompletan asortiman visoko performantnih maziva čini Valvoline izborom sa najkompletnijim rešenjima pri održavanju.

Поштовани читаоци,

пред сам старт нове сезоне, наша компанија је освојила два значајна признања и тиме потврдила своју лидерску позицију друмског превозника. Освојили смо Оскара, дванаестог по реду, у категорији Саобраћајно предузеће 2013, а пети пут за редом, освојили смо признање Најбоље из Србије 2012, за најбољи корпоративни бренд у категорији превозничке услуге.

Протеклих месеци учествовали смо у многим хуманитарним акцијама и надамо се, помогли онима којима је помоћ била најпотребнија. Такође, уз све редовне послове, припремали смо се и за учешће на тржиштима јавног путничког превоза и комерцијалног уговореног превоза.

На старту нове сезоне настављамо активности у складу са инвестицијама које ће у овој години бити рестриктивне, посебно у сегменту набавке нових возила.

Ипак, активно се припремамо за нову сезону и радимо на унапређењу пословања увођењем нових садржаја у оквиру услуге, а као посебно изненађење за наше путнике на Аутобуској станици Авала и Младеновац увели смо бесплатан бежични интернет.

Наше кружне линије, Из срца града до Авале и обилазак престонице, почињу да круже на велико задовољство путника, а линије ка бањама и планинама, атрактивне за ово доба године, отварају сезону.

Идемо у сусрет новим путовањима...

С поштовањем,
редакција Ревije Ласта

6	ВЕСТИ
11	ТЕХНИЧКИ СЕКТОР ВОЗИЛА НА ЕЛЕКТРО ПОГОН
12	ДИГИТАЛНИ ТАХОГРАФ У СКАДУ СА СИСТЕМОМ ДИГИТАЛНИХ ТАХОГРАФА У СРБИЈИ
13	УГОВОРЕНИ ПРЕВОЗ УСПЕШАН НАСТУП НА ТРЖИШТИМА
14	САМОСТАЛНИ СИНДИКАТ СП ЛАСТА СЕЗОНА ПРОЛЕЋЕ - ЛЕТО 2013.
15	НАЈПРОМЕТНИЈА ЛИНИЈА БЕОГРАД-ВРЊАЧКА БАЊА
16	ИТЕРВЈУ ЗОРАН ШАРАЦ
18	НОВИ ПРОПИСИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ВИСОК НИВО ЗАШТИТЕ ПУТНИКА
20	СП ЛАСТА ИСПИТИВАЊЕ АУТОБУСА НА CNG ПОГОН
21	СП ЛАСТА ПОВЛАШЋЕНЕ КАТЕГОРИЈЕ ПУТНИКА

22	РЕПОРТАЖА СОКОБАЊА
25	ТУРИЗАМ НАСТУП НА САЈМУ ОСМОМАРТОВСКИ АРАНЖМАНИ ИЗЛЕТ ЗА НОВОБЕОГРАДСКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ
26	КЛУБ ПЕНЗИОНЕРА УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА
27	БРАВО КОЛЕГЕ
28	СП ЛАСТА ШЕЗДЕСЕТ ШЕСТ ГОДИНА ЛАСТИНОГ ПОСТОЈАЊА
30	СПОНЗОРСТВА
32	ИНТЕРВЈУ ЗОРАН ЦВИЈАНОВИЋ
34	КОРИСНИЦИ ЛАСТИНЕ УСЛУГЕ СЕЛТЕРС БАЊА
36	МЕДИЦИНА ВИСОКИ КРВНИ ПРИТИСАК
37	КУЛТУРА
38	ИНТЕРВЈУ ИВАН ЈАКШИЋ
40	ИНТЕРВЈУ ЗОРАНА АРУНОВИЋ
42	СПОРТ

Фотографија Сања Марић - ТА Ласта Ниш

22

28

32

38

40

РЕВИЈА ЛАСТА

Ревиија излази двомесечно, март/април 2013.

Издавач:

СП ЛАСТА а. д. Аутопут Београд-Ниш 4, 11 050 Београд

Главни и одговорни уредник: Ана Самарџић

Новинари: Мика Субошић, Бранка Пејовић

Сарадници: Марија Вуксановић, Лидија Тарановић, Јелена Лубардић

Припрема за штампу: Позитив МВП

Штампа: Типографик плус

Адреса редакције: Аутопут Београд-Ниш 4, 11 050 Београд

e-mail: redakcija@lasta.rs, mika.subosic@lasta.rs

Телефон: 011/34 02 357

Тираж: 4 000

СР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

658 (497.11) (085.3)

ЛАСТА : ревија / главни и одговорни
уредник Горан Јопаловић. – 1972, бр. 1-
- Београд : СП Ласта, 1972- ([Б.м.] :
Типографик плус), - 30 см
Двомесечно. - Је наставак: Информативни билтен
Ласта
ISSN 1821-1356 = Ревиија Ласта
COBISS.SR - ID 43653388

РАЦИОНАЛИЗАЦИЈА ПОСЛОВАЊА У 2013

Четврта седница Надзорног одбора СП Ластва одржана је 27. фебруара у Клубу Аутоцентра на Нишком путу. Седница је протекла у знаку анализе пословања СП Ластва и СП Ластва у протеклој години, као и презентацији планова за наредну годину. Расправљало се о шест тачака дневног реда, којима је била обухваћена и допуна правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама, као и верификација кредитног задужења у претходном тромесечју. Све одлуке по овим тачкама усвојене су једногласно.

БИЗНИС ПЛАН

Предлог бизнис плана и инвестиционог плана члановима Надзорног одбора презентовао је генерални директор СП Ластва, **Велибор Совровић**. Главни акценат стављен је на пословање у условима финансијске кризе, односно на рентабилност пословања на линијама и рестрикцију у инвестицијама и трошковима.

Увећање обима саобраћаја

У протеклој години аутобуси СП Ластва прешли су 68 милиона километара. Услуга је била на завидном нивоу. Очекивања су да у 2013. години број километара буде увећан за 10%, од тога 5-7% у ванлинијском саобраћају, а 3% у линијском, првенствено на међународним линијама и линијама ка Републици Српској. Такав тренд не можемо очекивати у међуградском саобраћају, где је неопходно испитати рентабилност одређеног броја линија.

Рестрикција набавке возног парка

Инвестиције у 2013. години биће рестриктивне у свим сегментима, нарочито у сегменту набавке нових возила. Планирана је набавка 70 нових аутобуса и путничких возила, која укључује и 40 аутобуса на гас, али је тај пројекат условљен преговорима са ЕБРД-ом. Рестриктивне мере биће примењене и на потрошњу горива, где је планирано смањење 3% на годишњем нивоу, као и реализација програм праћења и контроле потрошње горива по возилу.

Инвестиције у објекте

Инвестиционим планом предвиђена је реконструкција и доградња угоститељско-туристичког објекта у Љубовији, изградња пумпе за утакање горива у Смедереву, изградња нове гасне станице у Техничком одржавању у Београду, као и редовно

одржавање објеката (хале, радионице...). Одређене инвестиције биће реализоване у угоститељске објекте у циљу поштовања НАССАР стандарда. Реализација овог плана одвијаће се у складу са финансијским могућностима.

Смањење броја запослених

Планирана је редукција броја запослених са 3550 на 3350. Редукција ће бити реализована поступком добровољних технолошких вишкова, као и природним одливом. Реализацијом овог програма Ластва ће имати 3-4 запослена по возилу, а то је оптималан број у овом тренутку.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШАЈ СП ЛАСТА/ 2012

Привредни амбијент је био изузетно неповољан. То се првенствено огледа у високој цени горива, нестабилном курсу динара, нереално високим каматним стопама, неповољним кредитним аранжманима и ненаплативости потраживања. У 2012. години остварен је приход од 10.495.304.581,65 динара. Током целе године редовно су исплаћиване зараде запослених, као и рате за кредитне обавезе и лизинг обавезе. Пословање је пратила нередовна наплата потраживања. Највећи дужник је град Београд, следе га локалне самоуправе, а значајна дуговања имају и велика јавна предузећа. Проблеми са наплатом за последицу су имали закључивање неповољних кредитних аранжмана са високим каматним стопама. Година је окончана са губитком од 42.520.998,07 динара. Негативном резултату у највећој мери допринеле су високе камате за које је током године уплаћено 787.000.000,00 динара, као и негативне курсне разлике, разне таксе и обавезе у вредности око 350 милиона динара. Губитак ће бити покривен из фонда нераспоређене добити

из претходних година, чија је вредност око 150.000.000,00 динара.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ СП ЛАСТА/2012

У 2012. години аутобуси СП Ластва прешли су 6,5 милиона километара. Остварен је приход од 875.205.447,00 динара и добит од 333.926,39 динара. Зараде запослених су редовно исплаћиване, трошкови су смањени на свим нивоима, а у укупном износу са 37% на 33%. Директор СП Ластва, **Слободан Радомировић**, је нагласио да су услови пословања били изузетно неповољни и да је такав резултат постигнут захваљујући доброј логистичкој подршци коју овом предузећу пружа Ластва, као и чињеници да су сва кредитна задужења била у динарима, где су камате ниже у односу на кредитна задужења у девизама.

ОСТАЛЕ ОДЛУКЕ

Чланови Надзорног одбора једногласно су усвојили одлуку о измени и допуни Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама, којом је век трајања са 66,67 година продужен на 100 година, а стопа амортизације смањена са 1,5% на 1% за: хале и радионице, управне зграде, хотеле, мотеле, зграде за топлотну енергију и аутобуске станице. На 100 година продужен је и век трајања за киоске, бараке и пумпе за уље који је раније био 10 година, а стопа амортизације смањена од 10% на 1%. На овој седници верификоване су одлуке Извршног одбора о закљученим Уговорима о кредитима, донете у периоду од 11.12.2012. до 27.02.2013. године.

Припремила Мика Субошић

ЛАСТИ НАГРАДА „НАЈБОЉЕ ИЗ СРБИЈЕ“

Саобраћајном предузећу Ласта из Београда, по пети пут заредом додељено је признање за најбољи корпоративни бренд у категорији превозничке услуге, у оквиру акције „Најбоље из Србије 2012.“ Награду је у име предузећа примио **Велибор Совровић**, генерални директор

СП Ласта.

И ове године Привредна комора, Министарство трговине и часопис „Пивредни преглед“ прогласили су најбоље српске компаније, робне и услужне марке. У конкуренцији је учествовало више од сто компанија, а према оцини пословних партнера, стручне јавности и жирија награде су додељене у 20 категорија.

Свечаност проглашења добитника награда, као и додела специјалних статуа, одржана је у Клубу привредника, 06. марта 2013. године. Додели награда присуствовали су многобројни привредници, представници Владе и чланови дипломатског кора.

Б. Пејовић

ЛАСТИ ДОДЕЉЕН ДВАНАЕСТИ ОСКАР

СП Ласта је и ове године добитник „Оскара“, дванаестог по реду у категорији „Саобраћајно предузеће године 2013.“ На 51. Међународном салону аутомобила на Београдском сајму 26. марта 2013. године свечано су уручена признања „Оскар 2013“ у оквиру манифестације „Избор најбољих у ауто привреди Србије“. На основу остварених резултата у области аутомобилске привреде, саобраћаја и аутомобилизма у 2012/ 2013 години, Аутомобилски форум Удружења новинара Србије по 22 пут је изабрао 20 најбољих компанија, фирми и појединаца.

Велибор Совровић, генерални директор СП Ласта приликом доделе признања рекао је: „Нама у Ласте је посебно задовољство, да по 12 пут добијемо Оскара, јер смо се свих ових година трудили, да квалитет наше услуге подигнемо на највећи ниво и да наши путници имају сигуран и безбедан превоз. Такође, показали смо да и у време економске кризе, Ласта може пословати без пада квалитета превоза. Наш императив у пословању био је очување оствареног високог стандарда услуге, упркос неповољном привредном амбијенту, на који су утицали параметри као што су: повећање цене горива, нестабилан курс евра, инфлација и повећање трошкова живота. То су препознали сви наши путници, други корисници и партнери и зато смо награђени.“

Представник Аутомобилског форума Удружења новинара Србије, **Чедомир Бркић** у образложењу номинације Ласте за доделу Оскара рекао је: „Ласта је традиционално најбољи превозник у земљи и региону, која је препознатљива по високим стандардима услуге као и поузданости, што је чини омиљеним превозником на тржишту. Ласта је показала снагу у претходном периоду, јер је успешно одолела економској кризи и сачувала имиџ сигурног и поузданог превозника.“

Стручни жири за доделу награде чинили су новинари специјализовани за аутомобилску привреду као и реномирани стручњаци из области аутомобилске привреде и саобраћаја.

Б. Пејовић

ТРЕЋИ МАНДАТ У ПРИВРЕДНОЈ КОМОРИ СРБИЈЕ

На Скупштини Привредне коморе Србије, одржаној 28. марта, **Велибору Совровићу**, генералном директору СП Ласта трећи пут узастопно поверен је мандат потпредседника Привредне коморе Србије. За председника ПКС изабран је Жељко Сертић, дугогодишњи привредник из Новог Сада. Поред Велибора Совровића, за потпредседнике највеће националне асоцијације српске привреде на Скупштини изабрани су Раша Ристивојевић и Здравко Јелушић.

М.С.

КАРТА ВИШЕ ПУТНИК ВИШЕ

Прву линију за Блаце Ласта је отворила давне, 1967. године. Имала је и своју аутобуску станицу која је касније затворена. Пре десет година отворено је и Ластино представништво које успешно послује. Тим поводом **Милорад Мијајловић**, билетар рекао нам је:

„Ласта је отворила пословницу у Блацу, руководећи се чињеницом да су Ластини аутобуси раније пролазила кроз ову малу општину путем за Куршумлију и Косово и Метохију. Општина Блаце је саобраћајно чвориште у коме се укрштају путеви за Прокупље, Куршумлију Косово и Метохију, што је веома значајно, уколико заживе постојећи поласци за нашу јужну покрајину.

Ласта је отварањем пословнице у Блацу стекла поверење и подршку грађана општине, где 95% путника користе нашу услугу на линијама

ка Београду и Нишу. У структури путника значајно је заступљена категорија студената који овде студирају Вишу пословну школу. Тренутно опслужујемо 4 поласка за Београд, од тога 3 преко Крушевца и 1 преко Ниша. У Блацу превоз обављају још 2 конкурентске фирме, Нишекспрес и Југопревоз Крушевац, али не утичу на наше пословање, јер су грађани опредељени за Ласту, као уваженог и најбољег превозника. На сваком почетку Ласта је указивала велико поверење, где и данас важи правило карта више-путник више. То су добро разумели наши руководиоци и уводе бис поласке за време празника, а за сваки викенд

даблдекере, односно „беле лабудове“, као их називају наши грађани. Не можемо да опишемо задовољство оних што путују Ластом, као ни задовољство нас који их испраћамо. За обавезу да се путник максимално испоштује задужени смо сви и то остварујемо уз добру сарадњу са Регионалним центром Ниш, на челу са директором Драгољубом Шиндићем, као и са свим запосленима у представништвима у: Куршумлији, Прокупљу, Крушевцу и Нишу. То се видело и на прослави нашег јубилеја пре два месеца. Такође, опслужујемо путнике и на Ластиној линији за Херцег Нови која пролази кроз Блаце са стајалиштем у Брусу. Путницима носимо карте у Брус, испраћамо њихов одлазак на море, а пратимо и њихово задовољство услугом. Број путника из Бруса се стално повећава и сматрам да је то Ластино будуће тржиште, поготово ако се отвори линија Блаце-Улцињ.“

Мика Субошић

РЕПУБЛИЧКО УСАГЛАШАВАЊЕ НОВИХ РЕДОВА ВОЖЊЕ

Плену аутобуских превозника Србије, који је организовала Привредна комора Србије одржан је од 20. до 22. марта у Бањи Ковиљачи, поводом усклађивања нових редова вожње за период 2013/14. год. Представници српских превозничких кућа, изнели су своја образложења предлога нових редова вожње, али и примедбе и приговоре на понуђене предлоге других.

Ластина туристичка агенција била је организатор боравка учесника током тродневног рада Пленума. У конференцијским салама хотела „Ројал Спа“ одржаване су седнице, где

је био и обезбеђен смештај за 70 учесника. Представници СП Ласта на заседању Пленума, своје предлоге за нове редове вожње веома аргументовано су образложили, али и одговорили на примедбе других превозника, поштујући и придржавајући се Правилника о усклађивању нових редова вожње. Процедура утврђивања испуњености услова за нове редове вожње на међумесним линијама, на територији Републике Србије је у току, а завршиће се 30. априла издавањем оверених редова вожње. По окончању Извештаја о донетим одлукама који подноси Комисија при Привредној комори Србије, размотриће га и допунити надлежна Групаија PKS. После тог рока знаће се, којим превозницима су одобрене нове линије и на којим дестинацијама.

Б. Пејовић

СЕЗОНА РАЗГЛЕДАЊА ИЗ ОТВОРЕНОГ АУТОБУСА

Ластина кружна линија „Из срца града до Авале“ почиње са радом 27. априла. Аутобус ће полазити као и предходних година у 10, 13 и 16. часова са Трга Николе Пашића. Карте се могу купити у Ластиним туристичким агенцијама у Балканској улици и на Савском тргу.

Сезона ће кренути са сниженим ценама карата, па ће цена карте првог дана рада ове линије бити за 50 одсто нижа.

Обилазак престонице отвореном аутобусом почеће 01. маја 2013. године. Траса кретања аутобуса „Опен-Топ“ остала је иста као прошле године. До 15. јуна отворени аутобус ће саобраћати свакодневно са поласком у 16. часова са Трга Николе Пашића. Разгледање отвореним аутобусом са аудио водичем траје 90 минута, а туристи ће моћи да на 8 језика чују све занимљивости о главном граду.

Б. П

ПОЧИЊУ СА РАДОМ СЕЗОНСКЕ ЛИНИЈЕ

Ласта ће наставити и ове сезоне 2013. године са одржавањем линија ка нашим бањама и планини Златибор.

Ову сезону ће отворити линија Београд-Лучани-Златибор 25. априла са поласком у 08. часова из Београда, односно у 14. часова са Златибора, а одржаватће се свакодневно. На овој релацији од 25. јуна уводи се нови полазак у 10 и 45. часова из Београда, односно у 16. часова са Златибора. Одржаваће се

свакодневно до 07. септембра 2013. године. Линија Београд-Бања Ковиљача почиње сезону 15. јуна са поласком из Београда у

05.45. часова, а из Бање Ковиљаче у 09.20 часова. Режим одржавања је свакодневно у периоду од 15. јуна до 15. септембра. Успутни пријем путника је на АС у Обреновцу, Шапцу и Лозници.

Нова Ластина сезонска линија је Београд-Сокобања, која ће почети са одржавањем поласака 22. јуна у 10.45 часова из Београда, а у 16.45 часова из Сокобање. Режим одржавања ове линије је викендом (субота и недеља), а завршава сезону задњим поласком 20. септембра 2013. године.

Б.П.

У фебруару 2012 године у рад је пуштен редизајниран сајт www.lasta.rs. Урађен је по најсавременијим стандардима дизајна веб страница прилагођеним за широк круг корисника. Са новим сајтом је омогућено лако и брзо ажурирање сајта, као и олакшана претрага крајњим корисницима. Акцент је стављен на правовремено информисање посетилаца сајта. Највише пажње је посвећено давању информација о редовима возње (међ, приград, град).

ЛАСТА НА САОБРАЋАЈНОМ ФАКУЛТЕТУ

Александар Рогић, Драгана Јањић, Александра Стојановић, Ана Милићевић и Ана Петровић

Скуп под називом „Transport and Traffic Bussines Days 2013“, одржан је од 4 до 5. априла 2013. године на Саобраћајном факултету у Београду.

Скуп има за циљ упознавање студената овог факултета са компанијама из области транспорта, саобраћаја и комуникација као и њиховом привредном делатношћу и политиком запошљавања.

Саобраћајни инжењери, правник и ПР менаџер из Ласте, учествовали су на овој манифестацији која је 4 и 5. априла одржана на Саобраћајном факултету.

Презентацијом о историјату компаније, организацији и о кадровима, Ана Петровић ПР менаџер у СП Ласта заинтересовала је студенте који су са великом пажњом и интересовањем пратили и

Статистике показују да је за годину дана сајт посетило непуних милион корисника (8 месеци 650000, + 4 месеца 200000). Истраживања показују да је највећа посета сајту управо из наше земље (87%), градови Београд (70%), Крагујевац, Нови Сад, Ниш, Краљево, Ваљево, док се сајту приступа и из других земаља - Швајцарска (3%) а све остале земље као што су, Хрватска, Босна и Херцеговина (1,3%) Шведска, Француска, Немачка, Италија, Аустрија (2%) су земље до којих саобраћају наше међународне линије. Градови из којих се из тих земаља највише приступа су Цирих, Париз, Беч, Милано, Загреб, Гетеборг, Скопље, Малме. Обзиром да се сајту у великој мери приступа и путем мобилног телефона, у плану је да се уради оптимизација сајта а за ове урађаје, да се унапреди начин информисања посетилаца сајта путем додавања нових садржаја.

Ана Петровић и Ненад Живановић

излагања Ластиних инжењера. Студенти су имали прилику да чују податак, да је Ласта превозничка кућа која запошљава највише дипломаца са овог факултета, чак 88 саобраћајних инжењера.

На информативном пулту СП Ласта који се налазио у холу факултета, студенти су колеге из Ласте одговарале су на питања студената који су пратили овај догађај.

Маркетинг служба СП Ласта је и у претходном периоду одржала више презентација за студенте Београдског универзитета, али и помогла им у оквиру реализације праксе у Ласту, у израду семинарских и других радова. Тиме у континуитету даје допринос образовању и оквиру добре праксе друштвено одговорне компаније.

Б. Пејовић

БЕСПЛАТАН ВАЈ ФАЈ (WIFI) НА ЛАСТИНОЈ АС „АВАЛА“

Почетком априла, када је напунила 66 година свог постојања Ласта је припремајући се за летњу сезону одлучила да уведе нове садржаје у склопу своје услуге, који ће унапредити пословање. За кориснике својих услуга специјално изненађење било је, увођење бесплатног бежичног интернета за путнике на Аутобуској станици Авала, а касније ће ту услугу омогућити путницима и на осталим својим аутобуским станицама.

Приступање бежичном интернету је брзо и веома лако, путници се преко својих уређаја, мобилних телефона, таблет и лап топ рачунара на овај начин најлакше могу информисати о реду возње, али могу и да провере електронску пошту и прекрате време до доласка аутобуса.

Ласта је у јуну месецу прошле године покренула увођење бесплатне бежичне услуге у своје аутобусе у градском и међуградском саобраћају. Према повратним информацијама велики број корисника ове услуге у превозу задовољан је и зато се Ласта одлучила да иде корак даље тако што, уводи још једну новину, чиме ће обогатити садржаје које нуди на својој аутобуској станици, а у плану је да ову погодност омогући и на другим аутобуским стајалиштима која су у њеној надлежности.

ВАЈ ФАЈ и на Ластиној станици у Младеновцу

Путници који користе услуге Ластине аутобуске станице у Младеновцу од 10. априла имају могућност бесплатног бежичног интернета (WiFi), као и у 7 аутобуса на линијама Младеновац-Београд и Аранђеловац-Београд.

Победник дана

По избору дневног листа „Данас“, у акцији дана победник 04. априла било је Саобраћајно предузеће Ласта, зато што је омогућила путницима бесплатан приступ бежичном интернету на њеној Аутобуској станици „Авала“ у Београду.

Б. Пејовић

ВАНЛИНИЈСКА ВОЖЉА
ПОСЕТА СРПСКИМ ГРОБЉИМА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Фондација принца Александра Карађорђевића организовала је на Задужнице 09. марта посету српским православним гробљима и манастирима на Косову и Метохији. Том приликом посећени су Високи Дечани, Ђаковица и Пећка патријаршија и уручена помоћ пострадалом српском становништву. Превоз је реализован са 2 Ластина аутобуса.

Током посете расељени Срби који нису могли стићи до својих места, најмилијима запалили су свеће у манастиру Високи Дечани. Високи Дечани су задужбина Стефана Трећег и цара Душана, налазе се на листи Светске културне баштине УНЕСКО. После Хиландара имају највећи број писаних докумената, а познати су и као српски манастир са највећим бројем осликаних ликова, сцена и манастирских површина.

Након тога, у пратњи КФОР-а расељени Срби кренули су пут Ђаковице, где су на гробљу затекли тужну слику порушених и оскрнављених споменика. У Ђаковици су посетили и једине српске житељ-четири монахиње које живе у цркви Успења Богородице. Ова црква позната је по вредној збирци икона и црквених предмета. Од Ђаковице пут је водио до Пећке патријаршије, коју је тог дана посетило и педесет америчких војника. Цео комплекс је био под специјалним обезбеђењем којег су чиниле јединице КФОР-а из Италије, Словеније, Турске, као и косовска полиција. Пећка патријаршија је манастирски комплекс из 13. века, састоји се од главне цркве Св. Апостола, уз коју је са северне стране сазидана црква Св. Димитрија а са јужне Богородична црква, а црква Св. Николе као и

заједничка припарта на западној страни. То је средњевековно духовно и културно средиште Србије и један од најзначајнијих споменика прошлости. У њој се вековима налазило седиште српских архиепископа и патријарха и окупљали учени теолози, врсни књижевници и уметници. Фондација принца Александра Карађорђевића на овом путовању је пострадалом српском становништу уручила хуманитарну помоћ. Дводневно путовање је реализовано са два Ластина аутобуса у пратњи КФОР-а у одласку, од Високих Дечана до Пећке патријаршије, као и у повратку. За удобан и безбедан превоз били су задужени: Мирослав Мијаиловић, Милован Алексић, Драган Влајић и Боро Новаковић.

М. Субошић / фотографије Боро Новаковић

МЕЂУНАРОДНИ САОБРАЋАЈ
СЛОВЕНАЧКИ ПРЕВОЗНИЦИ НА ЛИНИЈАМА ЗА АУСТРИЈУ И СЛОВЕНИЈУ

У складу са важећим прописима, на трилатералну линију Београд-Птуј-Марибор-Грац-Велс-Линц од јануара је укључен словеначки превозник, Веолија Штајерска. Поред словеначке Веолије, раније су на линији ангажована и два превозника из

Србије, Веолија Транспорт Литас Пожаревац и Ласта.

Број путника је у сталном порасту. Почетком ове године уведен је и трећи полазак, до Граца. Поласци се одржавају средом и недељом у 21.00 час до Линца, а петком до Граца, такође у 21.00 час. Поласци из Линца су уторком и петком у 15.30 часова, а четвртком из Граца 19.00 часова.

Очекивања су да ће линија и убудуће имати развојни тренд. У континуитету се прате захтеви за путовањем и у складу са бројем захтева и потребе путовања до одређених места, биће организован четврти полазак.

Такође, у складу са прописима словеначки превозници су се крајем прошле године укључили на линију за Љубљану. Превоз на овој линији из Словеније обављају Веолија Транспорт Љубљана и Алпе Тоур-Крањ, а из Србије Ласта и Транспродукт. Поласци су свакодневни, из Београда у 08.00 часова, а понедељком, уторком, средом, четвртком, петком, недељом и празницима у 21.00 час. Поласци из Љубљане, такође, се одржавају свакодневно, у 10.00 часова, а понедељком, уторком, средом, четвртком, петком, недељом и празницима у 22.00 часа.

М.С.

ЛАСТА У КЛУБУ ПРИЈАТЕЉА УНИЦЕФА

Клубу пријатеља Уницефа у Србији придружила се и Ласта од 01.априла 2013.године, са редовном донацијом на месечном нивоу. Визија Клуба пријатеља је, да створи свет у коме ће сваком детету бити обезбеђено право на здравље,заштиту, једнакост и образовање, као и то да расту у условима у којима ће моћи да остваре своје могућности.

Клуб пријатеља је програм редовних месечних донатора који омогућавају да се деџа права успоставе као трајни етички принцип и стандард понашања према деци. Новчаним

прилозима омогућава се дугорочно планирање и спровођење програма за децу, као и ефикасно реаговање у случајевима криза на било ком месту света. У Србији, Униџеф се финансира од донација међународних организација, влада донатора и једним делом од приватног сектора. Чак 80 одсто средстава прикупљених кроз Клуб пријатеља Униџеф-а, користи се за програме у нашој земљи, а 20 одсто се употребљава за ургентну помоћ деци у ванредним ситуацијама у свету.

Клуб пријатеља Униџефа основан је 2009.године, до сада му се придружило 88 компанија, 1.200 појединаца и једна општина, а подржали су га и амбасадори Униџефа Новак Ђоковић, Ана Ивановић и Александар Ђорђевић.

Б. Пејовић

ХУМАНОСТ НА ДЕЛУ

Протеклих месеци СП Ласта наставила је континуитет активног учешћа у хуманитарним акцијама. Као друштвено одговорна компанија посебну пажњу посветила је деци са тешким здравственим проблемима и деци из социјално угрожених породица, као и особама са сметњама у развоју.

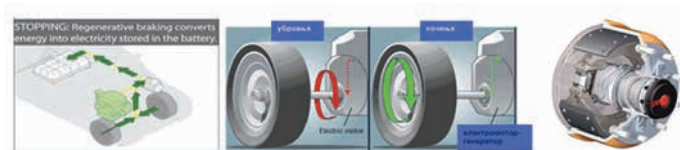
У хуманитарној акцији „**Срце за Децу**“ учествовала је са донацијом од 100.000 динара, а обезбедила је и бесплатан превоз за учеснике „**Великог хуманитарног шоуа**.“ Новац од ове акције биће усмерен деци која живе у великом сиромаштву. Традиционално је подржала „**Светски дан особа са аутизмом**“ и обезбедила превоз за више хиљада учесника те акције. Такође, донирала је и хуманитарни концерт „**21 Тошетова песма за један живот**“, који је организован за прикупљање новчаних средстава, намењених Славици Обрадовић за трансплатацију јетре. Ласта се прикључила акцији „**Срце за Тијану**“, у којој је прикупљана новчана помоћ за лечење осмогодишње Тијане Огњановић, којој је потребна трансплатација срца. Символичном донацијом од 660 евра, Ласта је дала свој допринос поводом свог 66. рођендана, за Тијанино лечење.

М.С

ВОЗИЛА НА ЕЛЕКТРО ПОГОН

Последњих година, сведоци смо смањења светских нафтних залиха, па се према неким проценама сматра да се овај необновљиви енергетски извор, већ средином 21. века неће сматрати комерцијалним производом. Смањење залиха нафтних деривата, прате и све строжији прописи, у смислу квалитета емисије издувних гасова. Из наведених разлога је почело да се размишља о алтернативним решењима, међу којима су свакако и возила на електро погон.

Електромотор представља, најпрепознатљивију разлику између конвенционалних и аутобуса на електро погон. Саставни део електромотора је контролер, који контролише рад мотора, односно у зависности од притиска на папучицу кочнице или гаса, контролер ће осигурати потребну количину струје. За напајање ових возила електричном енергијом, користе се литијум-јон батерије. Батерије се смештају у под возила, у задњи део возила или на кров возила. Систем који прати развој ових возила, јесте сложен систем регенеративног кочења. Познато је да се код класичних система за кочење кинетичка енергија приликом трења на фрикционим облогама претвара у топлоту и као таква одводи у околину, односно, расипа се. Код електропогона се та енергија користи за одржавање енергетског нивоа батерија. Како процес кретања прате наизменично убрзање и успорење возила тако се и електромотор у процесу убрзавања користи као мотор, а у процесу успорења као генератор електричне енергије. Систем регенеративног кочења има одличне перформансе у градским условима вожње са честим убрзањима и успорењима, међутим када су у питању веће брзине кретања регенеративно кочење није толико ефикасно јер не омогућује потребне силе и моменте кочења. Управо то је разлог због којег ова возила поседују и класичан систем за кочење са фрикционим облогама.

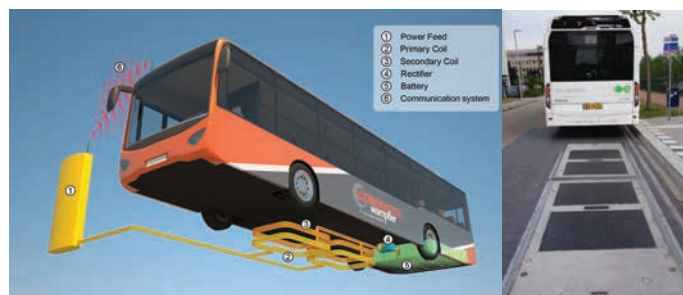

Један од разлога, зашто ови аутобуси нису нашли ширу примену у саобраћају, свакако јесте ограничена аутономија кретања. Аутономија кретања аутобуса на електро погон креће се између 130 до 160 km у градској вожњи са просечним капацитетом путника од 50%, односно око 250 km празног аутобуса у међуградској вожњи. Потрошња енергије у градској вожњи је 0,8-0,9 kWh/km што представља трећину у поређењу са аутобусима који као погонско

гориво користе дизел гориво. Због ограниченог радијуса кретања, ови аутобуси су погодни за транспорт путника у туристичким областима, природним резерватима и парковима или у планинским центрима.

У циљу превазилажења проблема складиштења енергије, као и пуњења батерија истом, водеће светске компаније раде на решавању овог проблема, како би ови аутобуси нашли ширу примену у саобраћају. Једно од решења представљало би пуњење преко кровног пантографа. Приликом стајања на стајалишту или на крају сваке вожње, кроз пантограф би пролазила струја и на тај начин би се батерије пуниле у року од 15 минута. Након таквог брзог пуњења, батерије капацитета од 96 kWh, омогућиле би аутономију кретања од 120 до 150 km.

Нешто савременије и практичније решење подразумева бесконтактно напајање аутобуса електричном енергијом. Напајање оваквих система ради на принципу индуктивног преноса енергије. Индуктивни пренос енергије је систем који се састоји од примарног калема у коловозу, који је прикључен на електричну мрежу, и прихватног секундарног калема постављеног испод пода возила. Сензор детектује кад је возило позиционирано директно изнад индукционе петље и тек онда систем активира процес пуњења.

Да се међу произвођачима аутобуса еколошка свест одавно променила говори и чињеница да је све већи број произвођача почео да производи аутобусе на струју, који по својим карактеристикама готово одговарају аутобусима који као погонско гориво користе дизел гориво. Коришћење ових аутобуса, нажалост подразумева и дубок џеп власника, па је стога потребно разумевање и помоћ од стране државе.

Мирослав Костић,
дипломирани саобраћајни инжењер

Наш колега Мирослав Костић са успехом је одбранио приправнички рад на тему „Возила на електро погон“, 28. фебруара у Аутоцентру на Нишком путу. Мирослав је дипломирао на Саобраћајном факултету, на смеру Друмски саобраћај 2011. године. У Ласти је од 07. маја 2012. године, послове саобраћајног инжењера обавља у оквиру Техничког сектора. Изузетно је задовољан почетним искуствима. Ласта је велики систем, младим инжењерима пружа велики спектар могућности, а колегијалност и професионалност колега на високом су нивоу.

У СКЛАДУ СА СИСТЕМОМ ДИГИТАЛНИХ ТАХОГРАФА У СРБИЈИ

У Србији је крајем 2009. године ступио на снагу нови Закон о безбедности саобраћаја на путевима, којим је између осталог прописан основ за увођење система дигиталних тахографа.

На основу Европског споразума о раду посаде на возилима која обављају међународне друмске превозе (АЕТР), чији је потписник и Република Србија, свако новопроизведено возило које подлеже обавези тахографа, а које се први пут региструје након 16. јуна 2010. године и учествује у међународном транспорту мора имати уграђен дигитални тахограф. На основу АЕТР-а наступила је и обавеза сваке од земаља потписница, да успостави систем дигиталних тахографа, односно да обезбеди услове који омогућавају да се возила опремљена дигиталним тахографом користе у складу са наведеним споразумом (израда меморијских картица, овлашћивање радионица и спровођење контрола времена управљања, пауза и одмора возача). С обзиром да неколицина држава потписница АЕТР-а, које нису чланице ЕУ, нису биле у могућности да успоставе систем дигиталних тахографа до предвиђеног рока, Радна група за друмски транспорт при Уједињеним нацијама је одобрила одлагање рока за почетак примене до краја 2010. године. Међутим, систем дигиталних тахографа у Србији није успостављен ни до краја 2010. али током 2011. и 2012. године, обезбеђени су услови за делимично функционисање система.

Каква је актуелна ситуација и како је СП Ласта ускладила своје пословање са системом дигиталних тахографа, питали смо Драгишу Ивановића, директора ПО „Ласта-Обреновац“ и инструктор за тахографе.

„Упоредо са увођењем система дигиталних тахографа у Републици Србији, у Ласти је вршено усклађивање пословања са новим обавезама које проистичу из примене новог система. Проблеми који су се јављали као последица кашњења у успостављању система, односно потешкоће које су настале због немогућности пуне примене система дигиталних тахографа, а преважно се односиле на аутобусе у међународном саобраћају, успешно су превазиђене и нису се у већој мери одразили на пословање фирме. Организационе целине СП Ласта су благовремено опремљене неопходним програмским пакетима и уређајима за преузимање података из дигиталних тахографа и са картица возача за дигиталне тахографе. Одмах након започињања са издавањем картица за дигиталне тахографе од стране надлежних институција, обезбеђене су картице превозника за све профитне и пословне организације у чијим возним парковима су и аутобуси са дигиталним тахографом.

Возачи СП Ласта који управљају аутобусима са дигиталним тахографом или ће управљати таквим аутобусима, у наредном периоду су извадили меморијске картице возача за диги-

тални тахограф.

Предузетим мерама пословање СП Ласта је у потпуности усклађено са системом дигиталних тахографа у Републици Србији, али извесни проблеми и даље постоје.

Наиме, због још увек недовољног броја овлашћених радионица за тахографе, јављају се потешкоће у испуњавању обавеза по питању подешавања и поправке тахографа, али добијањем овлашћења за рад радионице за тахографе у саставу СП Ласта, очекује се превазилажење актуелног проблема и успостављање знатно ефикасније провере и одржавања уређаја којима се региструју активности возача и возила.

Сложенији проблем представља регулаторни оквир, јер још увек нису донети сви неопходни прописи којима се регулише ова област, а постоје и извесне неусклађености у прописима који су на снази, како међусобна, тако и са правним актима на нивоу Европе, па постоје извесне недоумице око начина примене одредби прописа, што генерално изазива проблеме везане за организацију рада возача и спровођење контроле над временом управљања, пауза и одмора возача“ - истиче Ивановић.

СИСТЕМ ДИГИТАЛНИХ ТАХОГРАФА У ЛАСТИ

У Ластином возном парку 123 аутобуса имају дигиталне тахографе, два саобраћајна инжењера су стручно оспособљена за спровођење обуке за тахографе, два техничара су успешно завршили и положили обуку за дигиталне тахографе. Увођењем дигиталног тахографа у Ластин возни парк, јавила се и потреба за обуком у коришћењу овог новог уређаја и упознавање са правилима о временима управљања у националном и међународном саобраћају, као и о примени система дигиталних тахографа. Зато је у Ласти током прошле године организована обука за рад са дигиталним тахографима, коју су спровели Дејан Станишић и Драгиша Ивановић, стручно оспособљена лица за ту област. Обука је обухватила: возаче, диспечере, референте саобраћаја, референте безбедности саобраћаја, саобраћајну контролу, инжењере аналитике и све оне који су директно или индиректно везани за систем дигиталних тахографа. За наредни период планира се отварање овлашћене радионице са лиценцом за дигиталне тахографе у Аутоцентру, у Београду.

Бранка Пејовић

УСПЕШАН НАСТУП НА ТРЖИШТИМА

Учешће на тржиштима градског, приградског и локалног превоза, као и комерцијалног уговореног превоза захтева обимне и стручне припреме. Тим припремама пружа се квалитетна гаранција о испуњавању услова које потенцијални партнер тражи. Циљ јепотписивања уговора, а након тога пружање услуге уз сталну контролу и консултације са партнерима.

Припреме за учешће на овим тржиштима и организација превоза поверена је Служби за уговорени превоз и реализује се у сарадњи са Стручним службама и пословним организацијама СП Ласта. Стручност у обављању посла најбоље се може оценити великим поверењем у квалитет наше услуге.

Наташа Павловић, Милош Марковић и Јелена Бошковић

Полазну тачку представља учешће на тендерима које расписују наручиоци посла у складу са Законом о јавним набавкама, као и захтеви правних лица која нису у обавези да поступају по том Закону. Највећи корисници наше услуге по тендерима су друштвено-политичке заједнице, а по захтевима за превоз, велики привредни системи.

Превоз се организује за више категорија путника:

- превоз путника у јавном градском, приградском и локалном саобраћају на територији 7 градова/општина
- превоз ученика на територијама многих градова
- превоз запослених (привредних друштава и институција)
- организовани превоз за манифестације и такмичења-светска, европска и градска
- превоз спортских друштава/клубова

„У свим сегментима припреме имамо квалитетну подршку од свих

наших служби, као и од пословних организација, којима превоз поверавамо по закључењу уговора“, рекао нам је **Милош Марковић**, руководилац уговореног превоза.

О квалитету услуге

Поред квалитета услуге који се на тендерима захтева, најзначајнија је безбедност превоза. То је карактеристично за уговорени превоз ученика, као најосетљивије категорије путника, где је услуга СП Ласта на високом нивоу. На другој позицији је поузданост, а на трећој тачност превоза. Овај квалитет је значајан код превоза запослених великих привредних друштава, где постоји мрежа линија са укрштањем и линија и превозника. Испуњавамо све услове комфора- сва наша возила имају климу, избор музике прилагођен је укусу корисника, температура у возилу прилагођена је температури локације/објекта у коме запослени обављају посао, хигијена возила је на високом нивоу, а возно особље професионално у испуњавању свих обавеза.

Сарадња са партнерима

„Највећи обим посла реализује се у сарадњи са градовима/општинама, као партнерима у јавном градском, приградском и локалном саобраћају, као и у уговореном превозу ученика. Сарадња са градом Београдом је добра, такође, и са Крагујевцом, Смедеревском Паланком, Инђијом и Старом Пазовом, као и партнерима из привреде. Са градом Београдом продужили смо уговоре о превозу у градском,

приградском и ноћном саобраћају до 2016. године. Наши највећи партнери у уговореном превозу су: РБПБ „Колубара“, Термоелектрана „Никола Тесла“, Железара-Смедерево, Галеника, Војска Републике Србије, ЈАТ Ервејз, ЈАТ Техника итд. Изузетну сарадњу имамо са Војском Републике Србије. За потребе Војске РС превоз обавља више превозника. Од укупног обима, Ласта је поверена реализација од 85%. Наружбенице за превоз често стижу данас за сутра и увек су испоштоване. Услуга уговореног превоза је у сталном успону. Примера ради, уз бројне partnere из привреде, овога месеца нашу услугу користиће и 7 спортских савеза.

„Проблеми постоје у уговореном превозу ученика на територији града Београда. Код већине градских општина основни услов за избор превозника је најнижа цена рада. Приватни превозници у понуди имају изузетно ниске цене и често раде „у корист своје штете“. Наша услуга је далеко испред квалитетасвих других превозника и то је заслуга свих запослених СП Ласта. Проблеми постоје и у пословима наплате, евидентна је неликвидност готово свих предузећа и друштвено-политичких заједница у Србији“, нагласио је Милош Марковић.

Мика Субошић

СОКОБАЊА И ЦРНОГОРСКО ПРИМОРЈЕ

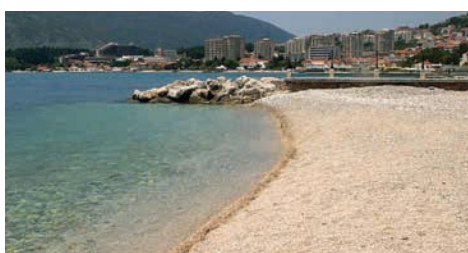
Хотел Здрављак - Сокобања

Самостални синдикат СП Ласте за све своје чланове у сезони пролеће-лето 2013. године припремио је бесплатни пакет програма за одмор и рекреацију у Сокобањи у хотелу „Здрављак“, док је за чланове породице цена аранжмана 16.100 динара уз могућност плаћања на пет месечних рата. Поласци су сваке суботе.

За летњи одмор у Игалу, у хотелу „Капри“, као и у Будви, у кући „Божовић“ руководство Самосталног синдиката обезбедило је за своје чланове боравак по повољним ценама, уз могућност плаћања у једнаким месечним ратама, до краја године. Све информације и резервације су у Туристичкој агенцији Ластва у Београду, ул. Савски трг 1а, телефон 011/7620-658 и 6642-473.

Кућа Божовић - Будва

ХОТЕЛ „КАПРИ“ - ИГАЛО

Тип собе	Услуга	21.06. - 01.07. 2013.	01.07. - 11.07. 2013.	11.07. - 21.07. 2013.	21.07. - 31.07. 31.07. - 10.08. 2013.	10.08. - 20.08. 20.08. - 30.08. 2013.	30.08. - 09.09. 09.09. - 19.09. 2013.
1/2; 1/3; Апт.1/4,1/5	ПА	210	230	230	240	220	210

КУЋА „БОЖОВИЋ“ - БУДВА / СПРАТ

Тип собе	Услуга	01.07. - 11.07. 11.07. - 21.07. 2013.	21.07. - 31.07. 31.07. - 10.08. 2013.	10.08. - 20.08. 2013.	20.08. - 30.08. 2013.
1/2; 1/3	НВ	250	260	250	240
Ст 1/2; 1/3 Апт 1/4	НА	170	180	170	160

КУЋА „БОЖОВИЋ“ - БУДВА / ПРИЗЕМЉЕ

Тип собе	Услуга	01.07. - 11.07. 11.07. - 21.07. 2013.	21.07. - 31.07. 31.07. - 10.08. 2013.	10.08. - 20.08. 2013.	20.08. - 30.08. 2013.
1/2; 1/3	НВ	230	240	230	220
	НА	150	160	150	140

СПОРТСКЕ РАДНИЧКЕ ИГРЕ 2013. ГОДИНЕ

Самостални синдикат СП Ластва позива све своје чланове на традиционално радничко дружење: Спортске радничке игре 2013. године, које ће бити одржане 18.маја од 09.часова на теренима Аде Циганлије у Београду.

Напомена: Цена за чланове синдиката се умањује за износ од 14.000 динара, а плаћање је у једнаким месечним ратама до краја године.

Припрема: Б. Пејовић

НАЈСИГУРНИЈЕ СА ЛАСТОМ

Врњачка Бања је традиционално најпривлачнији туристички центар за одмор и рекреацију. Током целе године најпопуларнија је бања у коју одлазе старије особе на лечење и опоравак. У летњем периоду, бања је омиљена дестинација младих због разних садржаја који се овде нуде, а пре свега због Олимпијског базена, као и због одржавања разних културних и забавних манифестација.

Ласта више од 30 година свакодневно одржава линију Београд – Врњачка Бања. То је и једна од најпрометнијих међумесних линија у домаћем саобраћају. У сезони која почиње у мају, а завршава се крајем октобра, увек се тражи карта више и уводе бис поласци. Ван сезоне на овој линији стални путници су: запослени, ђаци студенти, пензионери и дуги. Почетна станица ове Ластине линије је Главна аутобуска станица у Београду, са поласком у 6 часова ујутру. Путовање у дужини од 200 км траје четири сата дуж Ибарске магистрале, уз пријем и искрцавање путника у Лазаревцу, Љигу, Горњем Милановцу, Краљеву, а долазак у Врњачку Бању је око 10 часова. Повратак из бање је у 14. часова са АС Врњачка бања, а долазак у Београд је у 18. часова

Подједнако је инспиративно путовати на овој линији, како у пролеће када је све у цвату, тако и лети где се у пуној раскоши виде предели и покажу сву лепоту и богатство природе. Али прекрасна је и златна јесен, прекривена ћилимом од лишћа и са обиљем зрелих плодова, као и зима где ови предели оденут и са белим огртачем покажу једну другу слику, не мање лепу од осталих годишњих доба.

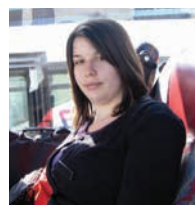
Стални Ластини путници

Путници су, углавном, стални корисници Ластине услуге на овој линији јер, како кажу, Ласта највише верују и она им је најсигурнија. Различита је популација путника која се определила за Ластину услугу на овој релацији. Ко путује на овој линији приметиће, да Ласту подједнако цене средњошколци, студенти, пензионери, интелектуалци, а посебно српски сељак који на путу између мањих места, чека углавном само Ласту. Путници верују Ласту и сигурни су у њу. Сви они сагласни су у једном, а то је, да се најбоље осећају у Ластиним комфорним аутобусима који сигурно и на време стиже. Везали су се и за возача, који је најчешће на тој линији. Према њему се односе с поштовањем и срдечношћу, што им је узвраћено истом мером.

Крајем априла су биле две године од када линију Београд – Врњачка Бања одржава профитна организација Приградски саобраћај, а

до тада била је у надлежности профитне организације за међуградски и међународни саобраћај. Возач који је најчешће на овој линији **Љубиша Маројевић**, својим понашањем, опхођењем али и беспрекорном вођњом скренуо је пажњу путника и на тај начин их везао за Ласту. Он за своје путнике каже, да је то фин свет, који путује до својих радних места, школа, факултета, или бањског лечилишта. Упознао је добро сталне путнике, који са Ластом одлазе на посао и враћају се. Љубиша прича да има путника који живе у Београду, а путују до свог радног места у Љигу и Лајковцу, други пак живе у Љигу а раде у Чачку, али има и оних који живе у околини Ваљево а раде у Горњем Милановцу. Путници чије је крајње одредиште Лајковац, Ваљево и Чачак, користе превоз на овој линији до Ћелија или Прељине, одакле се даље превозе до својих радних места или школа и факултета. Међу тим путницима су медицинске сестре, економисти, службеници, лекари, стоматолози, полицајци ... У дане викенда најактивнији путници су пензионери, који одлазе или се враћају из бање. Такође, ђаци и студенти почетком викенда враћају се

својим кућама, а крајем викенда поново одлазе у одредишта где су им школе или факултети.

Има и оних путника попут пензионера **Стеве Љубичића**, који је са

Ластом путовао 30 година, али и сада када му је престао радни однос не заборавља Ласту. Кад год се укаже потреба за одлазак на неки пут, Степа сачека Ласту поред магистрале у свом селу покрај Љига. Мира Гавриловић, економиста која ради у тужилаштву у Чачку, свакодневно путује Ластиним аутобусом од Љига до Прељине, а одатле линијским таксијем до Чачка. Један од најмлађих Ластиних путника је **Јелена Тодоровић**, ученица 3 године средње угоститељско-туристичке школе, која каже:

„Са Ластом путујем 3 године на релацији Угриновци (код Љига) – Врњачка Бања, где идем у средњу школу. У зависности од мојих смена у школи, користим одласке и повратке за Бању кад ми то одговара. Од свих превозника Ластини аутобуси су ми најудобнији. Услуга је беспрекорна и сигурна, а аутобус који има грејање зими и климу лети, је оно што даје предност Ласту. Али, чини ми се, са њом и најбрже стигнем до одредишта“. Једина замерка путника је у томе, што возач обавља и послове кондуктера, па се мало дуже задржава на успутним станицама.

На овој линији, просечан број путника дневно, ван сезоне је 30, док је у сезони та бројка дупло већа. Зато током сезоне Беркоф са 51 седиштем на овој линији, није довољан да прими све путнике па, сходно томе, уводе се бис поласци у време када је највећа фреквенција путника ка овој дестинацији.

Б. Пејовић

ЛАСТА ЗАСЛУЖУЈЕ ВЕЛИКО ПОВЕРЕЊЕ

Протеклих година Дирекција за јавни превоз начинила је низ значајних корака у циљу боље организације превоза и подизања квалитета услуге на територији града Београда и приградских општина. У градски превоз укључени су велики превозници, у интегрисане тарифне системе ИТС 1 и ИТС 2 укључени су приватни превозници, а пре годину дана уведен је Бус Плус систем. Какви су ефекти тих подухвата и какву услугу грађани имају данас, питали смо Зорана Шарца, директора Дирекције за јавни превоз.

Које саобраћајно тржиште покрива Дирекција за јавни превоз?

Дирекција за јавни превоз је надлежна за организацију јавног линијског превоза на административној територији града Београда, који је подељен на градски ИТС 1 и приградски ИТС 2. У оквиру ИТС 1 расположиви су трамвајски, тролејбуски и аутобу-

с у оквиру градског превоза налази се и линија градске железнице са 105 полазак дневно, 8 минибус линија са 62 возила, и 1064 поласка дневно, као и 27 ноћних линија са 41 возилом која саобраћају на 202 поласка.

Колико је дневно ангажовано возила и колико превозника учествује у јавном превозу?

За рад у ИТС 1 ангажовано је укупно 1301 возило, од чега 121 трамвај, 94 тролејбуса, 1086 аутобуса, а поред ЈКП ГСП „Београд“ као носиоца превоза учествује и 9 уговорних превозника међу којима и СП Ласта.

За рад у ИТС 2 ангажовано је 302 аутобуса, а у превозу учествују 3 уговорна превозника, где Ласта одржава око 95% планираних полазак.

Како оцењујете квалитет возног парка и квалитет услуге?

У претходном периоду, од две године уназад, квалитет возног парка се значајно поправио. Град је за потребе ГСП-а извршио набавку 83 тролејбуса, чиме је готово ком-

плетно обновљен тролејбуски возни парк, као и 30 нископодних трамваја. У истом периоду уговорни превозници су набавком нових аутобуса обновили 80% возног парка, тако да сада располажу возним парком просечне старости око 3 године. Тренд претходних година је био да се набављају возила опремљена клима уређајима, са чиме ће се и наставити у будуће. Што се тиче аутобуског возног парка ГСП-а, прошле године набављено је 35 возила, а Град је направио план набавке 400 возила, где се испорука првих 200 возила очекује до краја новембра.

Завршетком ове набавке значајно ће се повећати поузданост и редовност превоза, јер ће 200 нових возила заменити стара и мање поуздана возила.

Протекло је годину дана од увођења БусПлус система. Које су предности, а који недостаци тог система?

Од како је пре годину дана у јавни превоз уведен нов начин наплате карата и управљања возилима јавног превоза,

	Број линија	Број дневних полазак
Трамвај	10	2168
Тролејбус	7	2004
Аутобус	130	21948
ИТС 1	147	26120
ИТС 2	308	2351

ски вид превоза, као и градска железница, док је у ИТС 2 заступљен аутобуски превоз. У табели је приказан број линија и полазак (дневно) по виду превоза.

систем Бусплус, Београђани су добили низ погодности. Од увођења новог система у Београду је број корисника јавног превоза повећан за више од 50 хиљада. Више од 120.000 ђака основних школа добило је право на бесплатан превоз.

Заустављена је препродаја и злоупотреба карата за превоз, а олакшана дистрибуција повећањем броја продајних места за куповину и допуну картица. Данас их, уместо 26, има 1750.

Информисање путника је видно побољшано, јер су сада путницима пружене информације у реалном времену. Слањем смс порука могуће је добити информацију о тренутној удаљености возила од стајалишта, док на десет станица у центру града постоје дисплеји са том информацијом.

Такође, систем је омогућио аутоматско евидентирање сваког оствареног поласка, уместо доскорашњег ручног, што је утицало на повећање дисциплине у поштовању реда вожње. Дирекција данас располаже драгоценим подацима који се већ користе за планирање и организацију јавног превоза.

Сви уочени недостаци на раду система по његовом пуштању, отклоњени су током пробног периода прошле године.

Какви су резултати праћења анализе и рада превозника? У којој мери превозници оправдавају поверење Дирекције за јавни превоз?

Изузетно смо задовољни радом свих превозника, њиховим испуњавањем уговорних обавеза и пружањем изузетне подршке функционисању система. Да њихов допринос није занемарљив, види се кроз месечну

реализацију планираних полазака која је на високом нивоу, вишем него пре увођења система.

Како видите место Ласте у систему јавног превоза?

СП Ластва је један од превозника ангажованих у оквиру ИТС 1 и носилац превоза ИТС 2, што је опредељује као важног учесника у укупној организацији јавног превоза на територији града. Квалитетом возног парка, организацијом рада, доследним спровођењем свих прописаних обавеза заслужује велико поверење.

Колико путника користи персонализоване „БусПлус„ картице? Можете ли нам навести и податке за број неперсонализованих, папирних и број карата које се продају у возилу на месечном нивоу?

У периоду 2012. године издато је преко 800.000 персонализованих картица. Запослене и повлашћене категорије корисника су у том периоду просечно месечно допуњавале 293.016 картица. За категорију у коју се убрајају лица старија од 65 година у 2012. години извршено је 202.327 допуна. Ученици основних школа су стекли право на бесплатан превоз, а како би то право и искористили картицу је извадило њих 62.795.

По питању неперсонализованих картица, у 2012. години просечно месечно је извршено 1.044.709 допуна, а код возача је у просеку продавано 87.022 папирне карте месечно.

На који начин се може унапредити јавни превоз и да ли су у том погледу предузете одређене мере?

Увођењем новог БусПлус система значајно је унапређена контрола, праћење и

управљање возилима јавног превоза.

У плану је да се у наредном периоду изврши проширење асортимана карата увођењем временских карата, што ће пружити додатни квалитет и могућност избора грађанима приликом куповине карата.

Такође, предвиђена је и израда саобраћајне студије која треба да укаже на могућности измене тарифне политике и тарифног система, као и рационализације у организацији мреже линија на целокупној територији града.

Разматра се даље проширење градске железнице БГ Воза, пре свих повезивањем Ресника са постојећом линијом и станицом Прокоп.

У августу ће бити две године од вашег доласка на чело Дирекције за јавни превоз. Колико вам у обављању тог изузетно захтевног и обимног посла значи претходно искуство које сте стекли у Ласти, обављајући послове директора две највеће Ластине пословне организације, „Авале“ и „Ласте за међуградски и међународни саобраћај“, као и директор саобраћаја СП Ластва?

Наравно да ми је вишегодишње искуство у раду у предузећу као што је Ластва било од изузетног значаја. Поготово 8 година које сам провео радећи послове везане за приградски саобраћај, који је сада у надлежности Дирекције за јавни превоз. То ми је и помогло да се брзо прилагодим захтевима које радно место директора Дирекције за јавни превоз доноси, јер су циљеви посла исти, а то је што боља организација превоза путника, стална борба за повећање прихода кроз наплату, и предузимање мера за смањење трошкова.

Мика Субошић

ВИСОК НИВО ЗАШТИТЕ ПУТНИКА У ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ

Од 01. марта у државама-чланицама Европске уније примењује се Уредба Европског парламента и Савета Европске уније 181/2011 о правима путника у аутобуском превозу. Уредбом је унапређен систем информисања путника и подигнут ниво бриге и помоћи која се пружа у ванредним ситуацијама. Посебна пажња посвећена је особама са инвалидитетом и смањеном способношћу кретања. Такође, обезбеђен је висок ниво заштите и сигурности путовања и за све друге категорије путника.

Уредбом је уређено 7 области, то су: недискриминација по националној основи; права путника у случају саобраћајне незгоде; помоћ особама са инвалидитетом и смањеном способношћу кретања; права путника у случају отказивања и кашњења полазака; минимум информација које је неопходно пружити путнику; процедура за поступање по жалбама и општа правила о спровођењу. Сходно томе, усвојена су нова права путника, као и обавезе превозника, аутобуских станица, путничких агенција итд. Такође, овим документом инициране су препоруке у ком правцу треба развијати услугу аутобуског превоза путника.

Забрана дискриминације по националној основи

У складу са прописима, национална припадност путника не може бити основ за ограничавање права у погледу услова путовања и тарифа које примењује превозник. Такође, основ за дискриминацију не може ни бити место оснивања превозника или продавца карата у оквиру Уније. Ове обавезе дужни су да поштују сви који су укључени у ланац пружања услуге, од аутобуских станица, продаваца карта, организатора путовања до превозника.

Накнада и помоћ у случају незгоде

Уредбом су загарантована права накнаде за смрт (укључујући и трошкове сахране), затим накнаде за личну повреду, као и изгубљени и оштећени пртљаг. У случају смрти путника ово право имају особе које је путник издржавао или је имао законску обавезу да их издржава. Права се остварују у складу са националним законодавством. Максимални износ у случају смрти и личне повреде није мањи од 220.000 евра, а за пртљаг 1.200 евра по комаду. Осим тога, путници имају право на прву помоћ, смештај (до две ноћи по цени не већој од 80 евра), храну, одећу и превоз.

Права особа са инвалидитетом и особа са смањеном способношћу кретања

Особе са инвалидитетом и смањеном способношћу кретања имају иста права као и други грађани у погледу слободе кретања, слободе избора, недискриминације и

наравно коришћења услуге аутобуског превоза. Њихова права и обавезе дефинисане су низом одредаба. Права на резервацију и куповину карта, као и право прихвата у аутобус остварује се уз максималну заштиту ових особа. Изузеци се могу чинити када то захтевају здравствени и безбедносни разлози и када инфраструктура возила (аутобуских станица, терминала) није адекватна за прихват ових особа. Право на квалитетно информисање, такође представља значајан сегмент у Уредби. Сходно томе, особама са инвалидитетом и смањеном способношћу кретања потребно је обезбедити све значајне информације у доступној форми, као што су велика слова, Брајево писмо, једноставан језик, електронска средства комуникације, која су приступачна уз помоћ одговарајуће технологије или аудио трака. Посебан акценат стављен је на право на бесплатну помоћ, коју се пружа на аутобуским станицама и у аутобусима и то: у кретању до одређеног пункта на станици; до шалтера за пријаве; до чекаонице; до места за улазак у аутобус; при уласку и изласку из аутобуса уз обезбеђење инвалидских колица; у доласку до седишта у аутобусу; приликом преузимања пртљага; увођења пса пратиоца у аутобус; током пауза у путу, уколико у возилу постоји друго особље осим возача.

Такође, у циљу пружања квалитетније услуге, обавезна је едукација за све запослене који су у контакту са овим особама, укључујући возаче.

У случају саобраћајне незгоде, особе са инвалидитетом и са смањеном покретљивошћу имају право накнаде за штету на инвалидским колицима, другој опреми за кретање или помоћним средствима. Накнада је једнака трошковима замене, односно трошковима поправке оштећене опреме, као и вредности изгубљене опреме.

Права путника у случају отказивања, двосатног кашњења

Када превозник откаже полазак или касни више од два сата, дужан је да путнику понуди наставак путовања под сличним условима и без додатних трошкова. Такође, може понудити накнаду трошкова, а уколико

постоји потреба, и превоз до почетне тачке путовања. Уколико не понуди ни једну од тих могућности, путник има право накнаде у вредности од 50% цене карте.

У случају кашњења или отказивања поласка, превозник или аутобуска станица дужни су да путнику обезбеде информацију у року од 30 минута. Уколико је полазак отказан или касни дужи од 90 минута на путовањима која не трају дужи од 3 сата превозник је дужан да путницима бесплатно обезбеде грицкалице, оброке и освежавајуће напитке, под условом да је то доступно у аутобусу или на станици. Такође, дужан је да обезбеди смештај, до 2 ноћи, уколико је то неопходно путнику.

Како се пружају информације путницима?

У оквиру својих надлежности, превозници и аутобуске станице воде рачуна да путници добију одговарајуће и опширне информације о њиховим правима, у складу са овом Уредбом и најкасније при поласку. Ове информације се пружају на станицама, када је то могуће преко интернета и садрже контакт податке о органима држава чланица који су задужени за спровођење Уредбе. Превозници и управе аутобуских станица могу користити скраћену верзију Уредбе коју је припремила Комисија на свим званичним језицима институција Европске уније.

Како се поступа са жалбама?

Превозници морају имати установљен систем за управљање жалбама. Процедура подразумева да путник има право да поднесе жалбу 3 месеца након завршеног путовања. О усвајању жалбе треба да буде обавештен у року од 3 месеца, а коначан одговор да добије у наредна 3 месеца.

Примена уредбе

Уредба се примењује у редовном линијском саобраћају и у складу са дужином линије, као и у ванлинијском саобраћају, када је место укрцавања или искрцавања на територији неке државе чланице Европске уније. Од примене могу бити изузете редовне линије које имају бар једно стајалиште ван Уније, у периоду од четири године од почетка примене.

Државе чланице утврђују казне за кршење ове уредбе и обезбеђују примену казни. Казне треба да буду делотворне, сразмерне и одвраћајуће.

Циљ Уредбе је обезбеђивање једнаког нивоа заштите путника и нивоа помоћи путницима у аутобуском превозу, у свим државама чланицама Европске уније.

Припремила: М. Субошић

MetalRad

METALRAD d.o.o.

22320 Indija • Zmaj Jovina 74
Tel. 022 557 385 • Fax: 022 559 379
www.metalrad.rs
e-mail: office@metalrad.rs

BEOGRAD

Oblakovska 16
Tel/fax: 011 369 27 03, 365 71 95
Mob. 063 1044 581, 063 1044 582
e-mail: cuk@metalrad.rs

NOVI SAD

Pere Popadića 2
Tel/fax: 021 419 231
Mob. 063 38 64 64
e-mail: nenad@metalrad.rs

KIKINDA

Kumanovska 101
Tel/fax: 0230 25 423
Mob. 063 584 028

KOČNE POLUGE, REMONT
ABS EBS UREĐAJI

HIDRAULIČNI CILINDRI,
REMONT CILINDARA

PNEUMATSKI VENTILI
DISK KOČNICE, REMONT

SVETLOSNA OPREMA
ZA PRIKOLICE
VODEĆIH EVROPSKIH
PROIZVOĐAČA

VUČNE KUKE, SETOVI ZA
POPRAVKU I REMONT

PNEUMATSKI VENTILI,
ABS EBS KOČNICE

DISK PLOČICE, OBLOGE,
DISKOVI NAJVIŠEG KVALITETA

an ArvinMeritor brand
DISK KOČNICE, SETOVI
ZA POPRAVKU, REMONT

UTIKAČI, SPIRALNI KABLOVI,
ABS EBS KABLOVI

LAMELE, KORPE I
DRUK LEŽAJEVI

КОЧИОНИ СИСТЕМ СТЕПЕН БЕЗБЕДНОСТИ ВОЗИЛА

У сектору техничког одржавања СП „Ласта“ крајем 2011-те и током 2012. године, реализован је пројекат преправке аутобуса са погоном на дизел гориво увођењем нове врсте погона на компримовани природни гас (CNG). Реализацијом овог пројекта је преправљено до сада 8 аутобуса (5 марке Фап и 3 марке Лиаз), који саобраћају на градско-приградским линијама. У циљу провере безбедности возила у саобраћају и утврђивања утицаја извршених преправки на активну безбедност аутобуса, у току су испитивања ових аутобуса од стране надлежне лабораторије Машинског факултета у Београду. Зато смо питали проф. др Драгана Александрића, руководиоца лабораторије за безбедност моторних и прикључних возила Машинског факултета у Београду (ЛаБМВ), шта је циљ ових испитивања и о каквом типу провера је реч?

„У оквиру Машинског факултета у Београду постоји лабораторија за безбедност моторних и прикључних возила, која се пре свега бави испитивањима и проверама активне безбедности возила. Оно што желим на самом почетку да истакнем је то, да је Ласта једна од ретких саобраћајних предузећа у земљи која питању безбедности возила, путника па тиме и саобраћаја даје највећи значај, дакле безбедност возила је на првом месту. Као доказ тога, напоменућу да је Ласта, на пример, у сарадњи са нашом лабораторијом, увела периодичну контролу свих система који су

одговорни за активну безбедност возила (ABS/ASR/ESP) али и других електронски управљаних система на аутобусима. Ова досадашња изванредна сарадња са Ластом је настављена и на овом пројекту као резултат жеље менаџмента Ваше компаније да услуге које нуде својим корисницима буду пре свега праћене највећим степеном безбедности возила. С обзиром на изведене преправке на аутобусима и потребу постојања посебних резервоара за смештај гаса, такве преправке имају утицаја на масу возила, положај тежишта возила и др. што може имати значајних утицаја на перформансе кочног система аутобуса. Због свега тога, Ласта је тражила нашу стручну помоћ по питању испитивања и провера утицаја ових измена на аутобусу у односу на кочне перформансе аутобуса. Познато је да су ови утицаји на динамичко понашање возила при кочењу значајни, њих наравно треба испитати и проверити, те сходно томе, ово је само још један доказ да се у Ласти врло пажљиво анализирају сви аспекти безбедности возила.

Сарадња Машинског факултета у Београду и Ласте у циљу унапређења активне безбедности возила

Целокупна испитивања, која смо урадили заједничком сарадњом надлежне лабораторије за безбедност моторних и прикључних возила и сектора техничког одржавања у Ласти, су заправо везана за то, да се провери степен безбедности преправљених аутобуса са становишта једног од најважнијих система одговорних за безбедност возила, тиме и саобраћаја, а то је кочни систем. Испитивања су вршена у складу са одговарајућим међународним и националним правилницима. У току су испитивања на неколико возила марке ФАП, а у наредном периоду планирано је и испитивање неколико возила марке Лиаз. Такође, планирали смо и увођење периодичне контроле перформанси кочног система ових возила као и система који спречавају блокаду точкова (ABS) и система који спречавају проклизавање точкова (ASR), јер је изузетно важно да се задржи постигнути ниво перформанси ових систе-

ма на одговарајућем, жељеном, нивоу. Да би возила што дуже остала у експлоатацији на жељеном нивоу перформанси потребно је непрестано унапређивати процес одржавања возила. На срећу запослени у сектору техничког одржавања Ласте показују висок ниво обучености и знања да у овим тешким временима изврше све поступке одржавања на високом професионалном нивоу. О овоме сведочи и то да су све извршене преправке аутобуса, у циљу увођења погона на компримовани природни гас, урађене у оквиру Ласте као и то, да су сва ова возила пре наших испитивања и провера, била предмет озбиљних провера рада свих система на аутобусима од стране људи из Техничког одржавања. Наше прве анализе и испитивања показују да, иако су предметна возила била већ дуго у експлоатацији, задовољавају строге захтеве у погледу перформанси кочног система. По први пут смо у Ласти увели контролу перформанси кочног система кроз мерење референтних сила кочења на предњој и задњој осовини аутобуса. Не само то, извршена је и провера сила кочења у полигонским условима у оптерећеном и неоптерећеном стању возила. За сва ова возила, које ће долазила на технички преглед у будућности, ће моћи да се изврши поређење са референтним силама кочења које су постигла возила не само на кочним ваљцима већ и у полигонским условима.

Корпоративна одговорност према путницима

Ласта има озбиљне ресурсе, не само када је реч о могућностима за превоз путника већ и када говоримо о систему за логистичку подршку, односно систему за одржавање возила. Посебно треба истаћи, да у Ласти постоји врло развијена свест о томе да је безбедност путника највиши приоритет, када се доносе одлуке везано за одржавање возила и/или спровођење посебних провера и испитивања, као што је то сада случај код аутобуса са погоном возила на компримовани природни гас. Наравно, за реализацију овако високо постављених циљева су вам потребни добро обучени радници. У Ласти полажу доста на кадрове који раде у техничком одржавању

и зато имају екипу људи која може да спроведе у дело и најзахтевније послове: поправку мотора и увођења нових начина погона возила. Фокус наравно треба увек да буде на безбедности возила и о томе брине цела фирма. Јасно је да свега тога

не би било, да менаџмент у Ласте нема добар приступ тако важном питању, као што је безбедност возила и путника. Ова питања се апсолутно ни у ком тренутку не препуштају случају, што је нарочито важно за све путнике који користе возила Ваше

компаније за превоз. Тиме Ласта показује завидан ниво корпоративне одговорности према корисницима својих услуга тј. путницима“ - закључио је на крају разговора професор Александрић.

Бранка Пејовић

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ПОВЛАШЋЕНЕ КАТЕГОРИЈЕ ПУТНИКА **СП ЛАСТА**

ПОПУСТ САМО УЗ ОВЕРЕНА ЛИЧНА ДОКУМЕНТА

Саобраћајно предузеће Ласта за одређене категорије путника на својим редовним линијама у домаћем саобраћају, има одобрене попусте. У категорију путника са правом на повлашћену возњу налазе се: деца, студенти, средњошколци, инвалидна лица, пензионери и чланови Удружења новинара (УНС, НУНС и Друштво новинара Ниша). Права на комерцијалну повластицу остварују и пратиоци одређене категорије инвалида. Пословна политика предузећа је определила, који проценат попушта остварују одређене категорије путника у домаћем саобраћају и под којим условима. С обзиром, да наше возне посаде у задње време имају проблем са одређеним бројем путника из ове категорије, у обавези смо да те наше путнике овим путем упознамо са

правилима. Приликом куповине карата, ове категорије путника дужне су да приложе оверен документ којим потврђују право на попуст. То значи да деца морају имати оверену здравствену књижицу, ђаци оверену ђачку књижицу, студенти оверен индекс, пензионери дају задњи чек од пензије на увид, инвалиди оверене књижице, а ако имају пратиоца и потврду за то. Новинари који су чланови три наведена удружења морају имати оверене новинарске легитимације за текућу годину. Веома је важно нагласити да, право за повлашћене категорије путника подразумева и одговарајуће обавезе, а то је валидан документ који ће имати на увид, не само приликом куповине карте већ и током путовања.

Такође, возач приликом провере путних карата, дужан је да путнику тражи на увид валидан документ за повлашћену карту. Ако тај путник није понео са собом тражени документ, којим потврђује право на попуст, дужан је да постојећу карту доплати. Зашто је ово потребно? Због тога што се путне карте на међумесним линијама не издају на име и презиме, па има злоупотреба.

Повлашћене категорије путника могу остварити повластице само на домаћим линијама у међумесном саобраћају, али не и на градско-приградским линијама у Београду и другим градовима у унутрашњости. Ђаци остварују попуст само на одређеним међумесним линијама (на релацијама до 100km).

Б. Пејовић

НЕКРУНИСАНА СРПСКА КРАЉИЦА

Једно од најпосећенијих туристичких места у Србији данас је, Сокобања. Изванредна природна богатства, значајна културно-историјска баштина, традиција, лековите воде, чист и мирисан ваздух чине да јој се посетици враћају, а нови долазе по препоруци.

На 240 километру од Београда ка истоку Србије, дубоко у котлини ушукана између две величанствене планине Ртња и Озрена, столује Сокобања, једна од најлепших бања Србије. То је место у које долазе да нађу лек људиоболелих плућа и дисајних путева, као и они који имају реуматолошке и лакше нервне болести, очни болесници, малокрвне особе....

Српски комедиограф Нушић овековечио је ову бању познатом крилатицом: „Сокобања-Сокоград, дођеш матор-одеш млад“. С обзиром на природни потенцијал који има ова бања, као и то да се већина посетилаца врати препорођена, онда не чуди што све више људи долази овде да провери Нушићеву „тврдњу“.

„Сокобања у биљном руху некрунисана српска краљица

позната по води, ваздуху и ненадмашна видарица,

Сокобања у биљном мору, у златном праху липовог цвета,

Овде сутон личи на зору, зора на стварање света...” Добрица Ерић

СОКОБАЊА-место са најдужом традицијом бањског туризма

Као знаменито природно леčiliште из римског и турског доба, Сокобања је 1833. године са осталим источним крајевима припојена младој, српској држави. Њен ослободилац, обновитељ и градитељ био је књаз Милош Обреновић. У Сокобањи време као да се дели на оно, пре и после књаза. Много пре књаза Милоша, настале су и легенде о овој бањи, али најпознатија је она о господару Сокограда који је пронашао лековиту воду.

„Некада у давна времена, силан велможа, господар Сокограда јахаше котлином. Одједном смрачи се небо над Озреном, севну муња са Оштре чуке па грмну гром и задрхта земља све до Шилка на Сувом Ртњу. Поскочи уплашени хат. Јахач паде са њега и изгуби свест. Дошавши после неколико сати свести, учини му се да су му све кости поломљене. Није могао на ноге да се ослони, лежао је тако и чекао смрт. Зачувши жубор воде са оближњег извора, отетур се некако до њега, да се бар жедан од овог света не растави. Попивши први гутљај воде осетио је тренутно олакшање, а и рука којом је воду захватио као да је у тренутку повратила снагу. Спознавши овако лекови-

ту моћ извора, цео се окупа па се оран и оздрављен врати у град. Одмах нареди да се кућа над извором дигне, а убрзо затим прочу се глас о води исцелитељици, на све четири стране света. Сјатише се овде многи болни и оздравише на кључу воде видарице, мелем својим бољкама нађоше.“

Тако је стигао и глас до књаза Милоша, исте оне године када је Сокобања ослобођена од Турака. Тада је старо турско купатило хамам- саграђено на темељима древне зграде још из доба Римљана потпуно обновљено. Сазидано је и осам нових када, али одвојено мушка од женских купатила. Књаз Милош је добио своју каду која и данас постоји и представља музејску вредност. Тако је започео брзи успон Сокобање. Присуство књаза у Сокобању је довело отмен свет, па имућни трговци и елита граде луксузне виле за смештај бањских гостију. Према неким подацима, Сокобања је место са најдужом традицијом развоја бањског туризма у Србији.

Лековита својства бањске воде

„Бог је подарио Сокобањи вреле, млаке али и студене воде“, писале су српске новине давне 1834. године. Књаз Милош шаље узорке бањске воде на анализу у Беч и поставља првог бањског лекара Леопол-

да Ерлиха, кога Бањчани прекрштавају у Ђорђа Новаковића.

Шта то има у водама бањским, испитивали су вековима многи научници светског гласа, попут др Драгољуба Јовановића, ученика и каснијег сарадника Марије Кири. Испитивали су и доказали да ове воде садрже елементе и минерале који помажу код ублажавања многих болести. Доказано је да благовтори радон који у мањим количинама оплеменењује бањски ваздух избијајући из водених мехурића, потпомаже плућима, а купке у млаким водама смирују напетост и поспешују расположење. Све воде бањске било да извиру негде под околним планинама или се јављају као јака врела, уливају се у Моравицу. Смирено али истрајно извориште специфично по мноштву неприметних тињајућих извора, спајају се у кристално бистро језерце, а мало ниже у реку Моравицу. Кажу да су Моравица и њене притоке некад биле богате раковима, који су између два светска рата прошлога века били на трпезама Париза, Монте Карла, Лондона и многих других европских метропола.

Када се посети црква Св. Илије саграђена негде у 19. веку, у једном засеоку поред Моравице, може се открити колико духов-

ности носи ово место. Иницијативу за изградњу цркве дала је књeгиња Персида Карађорђевић боравећи у време Светог Илије на извору Моравице. Када је видела да се баш на овај дан скупља силан свет око једног каменог крста, сама је дала повећи прилог, те је баш на том месту касније, подигнута црква.

Мало је позната чињеница да у Сокобањи и њеној околини постоји шест локација за које се верује да доносе срећу и на коме се испуњавају жеље. До недавно, у градском парку Бањица, налазио се чудновати платан који су мештани звали „Дрво жеља“. Постојало је веровање, да се оног тренутка када вам се жеља испуни, на њему појави још једна кврга. На жалост, пре 15-так дана, овај платан је исечен, јер је иструлео па се због безбедности пролазника морао уклонити. Изгледа, да је столетње дрво имало краћи век трајања од дужег списка жеља посетилаца.

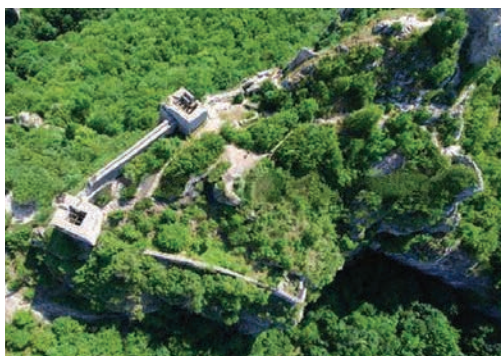
СОКОГРАД – средњовековни град-тврђава

На два километра источно од Сокобање, на једној високој стени, налази се Сокоград. Сам град изграђен је на темељима утврђења које датира између 4. и 6. века. Налази се у кањону реке Моравице, у непосредној близини излетишта Лептерија. Спомине се у биографији српског деспота Стефана Лазаревића. Разрушен је 1413. године, у борбама за турски престо од стране турског султана Мусе (у народним песмама Муса Кесеџија) против одметника Хамуз бега.

Назив Сокоград потиче од соколарице, то је дажбина коју је у средњем веку плаћао народ у овим крајевима. Дакле уместо плаћања дажбине у новцу, народ је давао дресиране птице. Лептерија је најпосећеније излетиште у Сокобањи, а проглашен је и за предео изузетних одлика, а и законом је заштићено.

Легенда каже да је господар Сокограда имао прелепу ћерку Лептерију у коју се загледао жупан, син господара оближњег Врмџанског града. Била је то велика љубав, али пошто су им очеви стално ратовали због поседа, та љубав није могла бити крунисана браком. Зато су се заљубљени договорили да Лептерија пребегне код свог драгана. Отац Лептеријин приметивши да му нема ћери, пошаље потеру и изда наређење да се она ухвати и погуби. Када је потера стигла бегунце, Лептерију погубише а жупан од велике боли скочи у најдубљи вир Моравице и утопи се. И тако се дан данас, један пропланак испод Сокограда назива Лептерија, а Вир – Жупанов. И не без разлога, Лептерија је данас најомиљеније састајалиште заљубљених младих парова у овом граду. Недалеко одавде налази се пећина у којој се хајдук Вељко, први ослободилац бање, крио од Турака.

Извор „Рујник“ је једно од таличних места

Сокобање, где помислите пословну жељу и убаците новчић.

На супротној обали Моравице, изнад Лептерије у стени се налази лик Богородице са Христом у наручју. По легенди, Богородица се ту сакрила од прогона Римљана. Верује се, да сваком ко пред стеном упали свећу, чини му се свако добро на овом свету. Недалеко одатле налази се и недавно обновљена Црква Пресвете Богородице. Кажу да Сокобања дише мирисом борових шума, а Озрен су њена плућа. Најбољи начин да се осети дах и свежина ове исконске природе је долазак овамо и истраживање ове велике зелене тајне.

На обронцима Озрена налази се и Рипалка, један од највећих и најлепших водопада у Србији, који је под заштитом државе од 1948. године. У овом крају је уобичајено да се уместо речи скочи, каже рипни, отуда и назив овог места са кога вода рипа-скаче. Верује се да код водопада Рипалке живи добра вила Жељка Соколић, која посетиоцима испуњава жеље. У близини се налази болница плућних и специфичних болести или како је мештани кратко називају „Плућно“. Прелепи парк подно плућног, чини овог места једним од омиљених места за предах шетача и авантуриста-истраживача ове планине.

„Бања је планинама окружена, има шума, има извора; али најлепшије у њој и над њом, је њен особити ваздух, радостан ваздух, умиљат ваздух... Ту човек сазна да је и срцу мио ваздух. Срце у Сокобањи не туче, не лупа него се љуљушка“ - записала је 1914. године позната српска списатељица Исидора Секулић.

Према турским тефтерима, односно пописима за Видински санџак из 14. и 15. века, на просторима бање била су два манастира, али се не помиње који су то манастири. Ипак поуздано се зна да је на Озрену 1392. године подигнут манастир Јерменчић, чија је црква посвећена светим Архангелима Гаврилу и Михајлу. Легенда каже, да су градитељи Јермени били најпре мобилисани присилно у турску војску у време Боја на Косову. Они су отуда побегли 1389. године, када су сазнали да испред себе имају православну српску браћу, децу Светог Саве,

великог пријатеља Јермена.

Очна болница са окружењем у облику ока

Лековити Озрен на једном од својих најлепших пропланака изнедрио је још једно лечилиште, а то је Очна клиника или једноставније „Очно“. Усамљена камена стена наспред велике ливаде је симбол заљубљених, због тога и носи назив „Камен љубави“. На овој стени су се, према причама мештана волели хајдук Вељко и Чучук Стана. Верује се, да ако се двоје попну на стеноу заједно и фотографишу се, остају заљубљени до краја живота. Ово место где је подигнута очна клиника богато је негативним јонима који неутралише позитивне јоне. Зато сви који дођу овде, могу да се ослободе нагомиланог зрачења од компјутера, телефона или других извора зрачења, јер овде природа има ту моћ. За очно је карактеристична специфична циркулација ваздуха тзв. „Ружа ветрова“. Пошто је Сокобањска котлина, граница између Карпата и Балкана, ту се сударају струје и баш на том месту је повећана концентрација кисеоника, и негативних јона који благотворно делују на организам. На том месту, где је највећа концентрација кисеоника налази се специјална болница за бронхитис, астму и неке специфичне плућне болести, као и туберкулозу. Човек оживи када дође овде али пробуде се и сва чула у њему. Борова шума и ливада на којој је изграђена болница визуелно представља око, док је камен љубави зеница ока.

Највећи српски великани у Сокобањи

У Сокобањи су стварали и неки од највећих српских великана. До Другог светског рата овде су често долазили Стеван Сремац, Милорад Митровић, Јован Цвијић, Јаша Продановић, Јосиф Панчић, Александар Белић и Бранислав Нушић, као и многи други. После Другог светског рата овде је најрадије и најчешће долазио наш нобеловац Иво Индрић, а свраћали су и Меша Селимовић, Васа Чубриловић, Родољуб Чолаковић и други знаменити људи наше културе и уметности.

Ипак најдуже се памти Нушићева крилатица „Сокобања- Сокоград, дођеш матор, одеш

млад.“ Познати комедиограф смислио је ово за свог пријатеља сокобањског фотографа Сенишу Ристића. Одушевљен овом бањом Нушић је једном рекао: „Сениша дај да ти нешто напишем на тим твојим фотографијама, да их продајеш као разгледнице.“ Продаја је дуго цветала после тога, али Нушићева изрека вероватно никада неће бити заборављена.

Низводно од Рипалке, Градашница је некад покретала витлове 13 воденица са 26 каменова. Данас ту ради само једна воденица у којој се меље брашно и она је под заштитом државе. У етно кутку „Грудоњске воденице“, у насељу Градашнице имају две воденице старе више од два века, где је могуће окренути „камен среће“. Никад се не зна да ли то помаже, али не може да шкоди.

Сокобања је 1992. године самосталном декларацијом, ове пределе прогласила првом еколошком општином у Србији.

У клисури реке Моравице десетак километара од Сокобање налази се Бованско језеро. То је вештачка акумулација у систему слива Морава. Бованско језеро дуго осам километара, широко 400 метара, а дубоко до 50 метара, осим што је омиљени туристички локалитет, својом водом снабдева грађане Алексинца. Воде Бованског језера богате су штуком и белом рибом, али страсни риболовци кажу да се овде може уловити и сом капитала.

Овде се на сваком кораку преплиће дух векова са поруком свевишењег, који је у речи можда најбоље преточио песник Моша Одаловић:

„На читавој планети ванредно стање,

свет се из темеља мери и кроји,

сви би да зидају Сокобање –

ал Бог им рече, не може, то већ негде постоји.“

Забавни водени комплекс Аква-парк у Сокобањи изграђен је на површини од 16.000 м² и може да прими до 2.000 посетилаца. Комплекс садржи: полуолимпијски базен саспортском опремом, купалиште за одрасле и децу, базен са три тобогана и управну зграду са пратећим садржајима.

Бранка Пејовић

Фотографије из архиве ТИЦ - Сокобања

НАСТУП НА САЈМУ ТУРИЗМА У БЕОГРАДУ СА ЛАСТОМ У СРЦУ

Ластина Туристичка агенција и ове године учествовала је на Међународном сајму туризма у Београду, који је одржан од 21. до 24. фебруара 2013. године под слоганом „Путовање у срцу“. Припремајући се за презентацију своје туристичке понуде Ластва је ставила акценат на Ускршња и првوماјска путовања, где су се посебно издвојили аранжмани за Кападокију, Рим, Париз, Старзбур и „Швајцарску туру“. ТА Ластва, такође је представила и део своје сталне понуде, а то су планине, бање и велнес програми у оквиру које су се издвојиле Терме Чатеж, Терме Ласко, Моравске Топлице, Терме Крка и Шмајерске Топлице. Презентовани су и програми аранжмана за лето 2013. године, где Ластва традиционално врши закуп смештајних капацитета у Игалу, Мељинама и Бечићима, али своју понудила је употпунила аранжманима за лето на Хрватском приморју: у Опатији, Поречу и Кочули. На сајму су представљени и остали садржаји које нуди Ластина туристичка агенција, као и попусти, како сајамски тако и попусти на Ластину аутобуску карту, уколико се корисници одреде за неки од Ластиних аранжмана.

Б. Пејовић

ОСМОМАРТОВСКИ АРАНЖМАНИ

Ластина туристичка агенција следећи добру традицију организовања осмомартовских аранжмана и ове године реализовала је серијал програма једнодневних и вишедневних екскурзија, поводом Међународног дана жена. Корисници ових туристичких путовања биле су жене запослене у МУП-у Србије, Здравственом центру – Ужице, као и мешовите групе запослених у младеновачком Суду, основним и средњошколским установама, Млекари „Границе“. Наше колегице из система СП Ластва, у организацији

Самосталног синдиката и наше ТА, бориле су у Охриду. Дамама су ове године биле најпривлачније дестинације: Мостар-Трбиње-Дубровник, Истанбул, као и културна и духовна баштина дестинација у Војводини. Преко 500 жена је имало прилику да провери квалитет целокупне Ластине услуге приликом реализације ових аранжмана. Велики број њих, први пут су користили услугу Ластине агенције, а кратак утисак са путовања упутили су нашој редакцији. „Пошто су се слегли утисци са осмомартов-

ског путовања да Вам се јавимо са великим одушевљењем, јер смо пронашли најбољу агенцију у Србији – ТА Ластва! Нисмо могли ни да претпоставимо да таква организација, таква љубазност и услови постоје код нас. Ово путовање ће нам остати великим делом због Ваше туристичке агенције, тако незаборавно. Хвала на свему, до следећег аранжмана!!!“

Б. Пејовић

ИЗЛЕТИ ЗА НОВОБЕОГРАДСКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Туристичка агенција Ластва овога месеца склопила је уговор са Општином Нови Београд о реализацији 14 једнодневних излета. Излети ће бити организовани за новобеоградске пензионере, у периоду април-новембар са укупно 70 аутобуса.

Реализација ће се одвијати у оквиру 7 различитих програма, за које ће бити организована по два једнодневна излета сваког првог викенда у месеца. Први излети организовани су 13. и 14. априла са посетом манастиру Крушедол, Сремским Карловцима, Петроварадинској тврђави и Новом Саду. Организација услуге била је на високом нивоу и оставила добар утисак на све излетнике. За предиван излетнички дан пензионери су веома су захвални руководству Општине Београд и Ластиној туристичкој агенцији.

М.С.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА

Чланови Скупштине Клуба пензионера на годишњем заседању одржаном 06.априла 2013.године у Београду, једногласно су усвојили Извештај о раду и Финансијски извештај за 2012. годину. На овој Скупштини извршен је и реизбор органа управљања Клубом, а усвојен је и план рада за 2013. годину.

Представљајући Извештај о раду у протеклој години **Борко Анђелковић**, председник Клуба рекао је да је План за прошлу годину остварен. Укупно, највише је издвојено новчаних

средстава за лечења и опоравак чланова овог Клуба у бањама Србије, затим за екскурзије док је преостали део из прихода потрошен за одржавање седница, обилазак пензионера, прославе и друге текуће трошкове.

У другом делу Скупштинске седнице извршен је реизбор органа управљања Клубом пензионера СП Ласта. За председника поново је изабран досадашњи председник **Борко Анђелковић**. За Извршни одбор Клуба предложени су и изабрани: **Зоран Милосављевић**, председник, а чланови су

Борко Анђелковић, **Невенка Стојковић**, **Миладин Максимовић**, **Миливоје Богдановић**, **Милован Петровић** и **Мирко Данчула**. Састав Надзорног одбора чине: **Радован Савић** - председник, а чланови су: **Добрила Савић** и **Слободан Радојевић**.

На седници Извршног одбора Клуба, који је одржан 19. априла усвојен је План рада и Финансијски план за 2013. годину. На овој седници верификоване су и функције чланова Органа управљања.

Б.П.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА У ГОЛУПЦУ

Удружење пензионера СП Ласта одржало је годишњу Скупштину 18. априла у Голупцу, у оквиру једнодневних излета. На Скупштини су усвојене све одлуке о пословању и избору органа управљања. Излет је организован за 100 чланова из свих организационих јединица: Београда, Младеновца, Лазареваца, Обреновца, Старе Пазове, Смедерева и Смедеревске Паланке. На овом дружењу Ластини пензионери су посетили Голубац, Сребрно језеро и излетиште Југово.

Скупштина Удружења пензионера

Скупштини су присуствовала 24 делегата. На дневном реду биле су теме посвећене раду и пословању у 2012. години, плановима за ову годину, као и избору органа управљања. У протеклој години Удружење је функционисало

на високом нивоу. Организовало је 7 излета, од којих 5 једнодневних, 1 дводневни и 1 тродневни. За 40 чланова обезбедило је боравак у Сокобањи, са 55% учешћа у трошковима, а за 50 чланова боравак у Сијаринској Бањи. Такође, организовало је учешће на „Олимпијади трећег доба“, свечана дружења у Београду, Обреновцу и Смедереву, као и 20 посета болесним члановима. За излетничко дружење аутобусе су обезбедили: СП Ластра-2 излета, Смедерево-2, Обреновац-1, Младеновац-1 и Стара Пазова-1 излет. У 2013. години планирана је реализација 5 излета, као и боравак у Сокобањи за 40 чланова. У органе управљања изабрани су чланови из свих организационих јединица. Мандат председника Удружења пензионера поверен је седму годину за редом **Момчилу Ковачевићу**, а мандат председника Управног одбора

Момчило Ковачевић, Милан Николић - директор ПО Смедерево, Момчило Лазаревић, Вуко Вуковић и Гордана Илић

Момчилу Лазаревићу. Све одлуке усвојене су једногласно. Скупштина је организована на врхунском нивоу и у Голупцу је презентovala висок ниво професионализма и јединства Удружења.

Голубац-Сребрно језеро-Југово

На излетничком дружењу посећен је део најатрактивнијих културно-историјских и туристичких дестинација на Дунаву. У Голупцу је организовано разгледање тврђаве, на Сребрном језеру дуге шетње и упознавање туристичких садржаја, а у познатом смедеревском излетишту- Југово дружење уз свечани ручак. Излет је био јединствен по богатству садржаја, са перфектном организацијом и добрим расположењем свих пензионера.

М.С.

БРАВО КОЛЕГЕ

Господине директоре,

Живимо у времену када се на све жалимо. Нема посла, мале плате и пензије, све скупо, лош превоз, корупција. Ми Вам данас пишемо не да би се жалили већ напротив, да би Вам казали да имамо добар превоз и примерне возаче. Половиним прошле године успостављена је нова линија „Ласте“ 522 (минибус), која повезује стари са новим делом Железника, где се налазе две Основне школе, Дом здравља, апотека, банке, пијаца, Месна заједница, пошта, Макси, полиција.

Та линија нам много значи, пре свега за ученике две ОШ и старије грађане, који се теже крећу, често са штапом, а морају до доктора, апотеке, поште, пијаце, продавнице. Минибус иде редовно, а возачи су изузетно пажљиви и често се може видети како на појединим станицама они помажу путницима да уђу или изађу из возила, додајући им торбе са купљеним стварима (старијим особама). У том смислу желимо посебно да истакнемо возаче **Слободана Ивановић** и **Звонимира Турковић** који могу да послуже као пример свим осталим возачима.

Ето зато Вам пишемо и волели би, да оваквих повода за нова писма буде што више.

Срдачно Вас поздрављамо и желимо Вам, пре свега, добро здравље и јш више оваквих писама и успеха у извршавању Ваших одговорних задатака превоза путника.

*С поштовањем,
Група грађана из старог Железника*

Аутопревознику „Ласта“

За г-дина директора

Поштовани,

Желим да Вам укажем на предани рад Вашег запосленог Михаила Танасића, као и његов однос према корисницима Ваших услуга. Наиме, 31. октобра путовала сам из Београда у Штитар. На Басовом перону купила сам карту која је коштала 720 динара, за полазак у 9 сати ујутро до Шапца, пошто ми је продавац карата рекао да нема аутобуса који иде преко Штитара. Кренула сам на перон 22. Било је већ девет сати. Тада сам видела на паркираном аутобусу, да пише Бијељина – Тузла. Обратила сам се возачу тог аутобуса и питала га, да ли пролази кроз Штитар, на шта ми је он потврдно одговорио. Показала сам му моју карту, а он ми је рекао да ми важи само до Шапца и упутио ме да заменим карту, а да ће ме он сачекати.

Врло ме је изненадила његова љубазност и коректан однос. Вратила сам карту, узела свој новац назад, купила код њега другу карту за 650 динара. Док сам чекала да аутобус крене, посматрала сам пријем путника и понашање возача и имала осећај као да сам негде у иностранству, а не на београдском перону. Кренули смо, и тада приметили како трче две старије жене са путним торбама и машу возачу са перонског излаза. Он их је такође видео, вратио се на перон и рекао да већ касни два минута. Оне су путовале за Тузлу. Љубазно им је помогао да уђу у аутобус и рекао да седну, да не би пале. Сместио им је пртљаг. Пошто сам седела на трећем седишту посматрала сам тог племенитог возача, како ради свој посао док прима и испраћа путнике. То није само за похвалу, него за награду, јер су у данашње време ретки такви возачи. Имам двадесетогодишње искуство путовања на тој релацији и први пут

сам срела таквог возача који је посвећен свом послу. Не само да брине о путницима, него и о возилу, јер је возио изузетно сигурно без ризика. Стигла сам у Штитар на време, он ми је љубазно помогао да сиђем, и изнео пртљаг. Замолила сам га тада за име и презиме. Сумњичаво ме је погледао и питао ме, шта ће ми његови подаци. Рекла сам му да желим да га похвалим, али његово име сам сазнала тек када сам позвала Ласту.

И тако смо се растали. Такви људи су реткост и треба их наградити и чувати, зато Вам пишем.

*Највећи поздрав,
Гордана Урукало, Банијска 2/ 21 Борча; Београд*

ШЕЗДЕСЕТ ШЕСТ ГОДИНА ЛАСТИНОГ ПОСТОЈАЊА

Саобраћајно предузеће „Ласта“ већ 66 година превози путнике на територији Србије, бивших југословенских република и једног дела Европе. До сада су Ластини аутобуси превезли око три и по милијарде путника и прешли две милијарде и седамсто километара. Основа „Ластине“ филозофије пословања током 66-годишњег успона било је стално залагање за ширење тржишта (отварање нових линија), унапређење квалитета услуга (набавка нових возила) и отварање нових огранака – ћерки фирми у региону.

Мерцедес „Осмак“

У Нови век СП Ласта је ушла са визијом пословања по највишим европским стандардима. Наставила је континуирано обнову возног парка, а из године у годину радила је на јачању инфраструктуре предузећа, вршила реконструкцију постојећих и изградњу нових објеката и континуирано радила и ради на модернизацији инфраструктуре, увођењем нових технологија у све сегменте пословања.

Занимљивости из Ластине историје

Аутобуско предузеће Србије „Ласта“ почело је са радом 1. априла 1947. године и тај дан се слави као дан фирме. На почетку је било запослено око 80-так радника. У гаражи у Београду радило је 37 немачких заробљеника из аутострукте. Превоз путника обављан је углавном трофејним возилима запленим од непријатеља у рату и аутобусима са отпада, али оспособљеним за вожњу. Често је било случајева, да се од два-три аутобуса склопи један. У превоз путника био је укључен изванредан број камиона са дрвеним клупама, који су били прекривени церадама.

Прва аутобуска станица Ласте у Београду била је код Цркве Светог Мар-

ка, где се у прво време налазила и дирекција. Гаража је била у улици „27. марта“ а 1954. године Ласта се налазила на 5 локација у Београду- дирекција у Таковској 12, гаража у Вилиним водама, радионица и магацин у „27. марта“ на бројевима 21 и 12, а аутобуска станица код Железничке станице.

Међу првима у возни парк Ласте стигао је велики трофејни аутобус „Мерцедес“ са три осовине. У њему је за време Другог светског рата био смештен Ромелов оперативни штаб на северу Африке. Довезен је из Румуније преко које су се повлачиле немачке трупе. Популарно су га звали „Осмак“ а опслуживале су га три особе: возач, помоћник и кондуктер. Имао је три просторије: кабину за возача и помоћника и два одељења за путнике. Саобраћао је седам година на линији Београд-Нови Сад, а један краћи период и за Суботицу. У Немачкој су сазнали да се у Ластином возном парку налази аутобус Хитлеровог генерала, названог „Пустинска лисица“, јер је ратовао у Сахари. У замену за трофејно возило Немачка влада понудила је Ласте нов, најсавременији мерцедесов аутобус. Међутим понуда није прихваћена.

На основу остварених изванредних пословних резултата, Ласта је 1951. године од преосталог новца, могла да исплати сваком раднику још 17 плата. Вишак су инвестирали у набавку аутобуса, колектив је дао сагласност и тако је купљен аутобус марке АЕЦ.

Ласта је 1972.године била официјелни превозник фудбалске репрезентације Југославије на Светском првенству у Минхену, са аутобусом марке Мерцедес, који је тада био најмодернији аутобус у возном парку.

Четири Ластина аутобуса била су ангажована за превоз око 250 америчких новинара, приликом посете председника САД- Форда Југославији 1975. године.

Ласта је 1977.године свечано отворила Електронско- рачунарска центар, и тако постала прва Радна организација у друмском путничком саобраћају СР Србије, која је увела систем за аутоматску обраду података.

1984. Ласта је званични превозник спортиста на XIV Зимским олимпијским играма у Сарајеву, када је ангажовано 60 аутобуса и стодвадесет возача. За потребе Олимпијаде, купљено је 30

аутобус марке АЕЦ

нових аутобуса из тзз.“ Олимпијског производног програма” домаћих фабрика. За возаче тих аутобуса „ЈУ БАНДАГ” набавио је из САД специјалне бунде, дајући тако свој допринос Олимпијади.

Највећи Ластин „караван” виђен је 1989. године, када се 151 Ластин аутобус упутио ка Газиместану, поводом 600 година обележавања Косовске битке.

Можда и ово нисте знали о Ласта:

Друга је по величини превозник у Европи, после енглеске Ариве.

Једна линија спаја 3 државе: Београд (Србија)-Марибор (Словенија)-Линц (Аустрија).

Најстарија линија у међуградском саобраћају је линија БГ – КГ, отворена 1947.године, када је на станицама постојала и књига резервације са чекањем и до месец дана.

Прве редовне међународне линије биле су Београд-Трст и Београд-Инстанбул, које су отворене раних шездесетих година.

Ласта креће на Запад Европе почетком седамдесетих, када отвара тзв. „Гастарбајтерске” линије повезујући тако Београд са Бечом, Паризом и Минхеном.

Најдужа релација вожена је 2011. године. Била је то возња до Тенерифа 11.900 км, за потребе снимања филма Монте видео – Бог те видео.

Током године, Ласта пређе 90 милиона километара и превезе преко 100 милиона путника.

Имамо луксузан аутобус који поседује најсавременију аудио и видео опрему са три LCD монитора, радијаторско и кровно грејање, савремен клима уређај, унутрашње и спољашње камере, кожна седишта, кухињу која је опремљена фрижидером са дубинским замзавањем, микроталасну пећницу, апарат за точење пива,...

У нашим аутобусима можете да сурфујете.

Имамо и аутобусе на природни компримовани (ЦНГ) гас.

Имамо 5 жена возача.

Имамо успешан Шаховски клуб Ласта. Имамо часопис „Ривија Ласта” са традицијом дугом 45 година.

Имамо две химне посвећене фирми.

Припрема : Б. Пејовић

ЛАСТА СПОНЗОР ФИЛМА „ФАЛСИФИКАТОР“

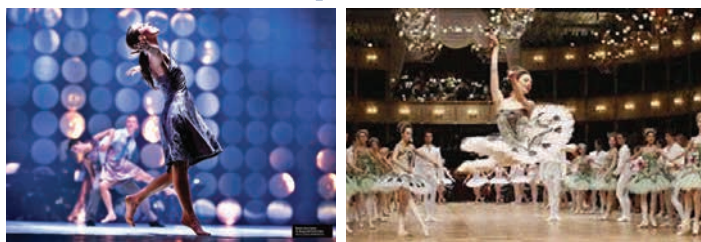
Ових месеци у биоскопима широм Србије и Републике Српске пуним животом живи нови подухват продуцента и глумца Тихомира Станића, филм „Фалсификатор“. Филм је сећање на 1968. годину и противречности југословенског друштва које је с једне стране било разорено корупцијом и нестручношћу, а с друге стране чврсто утемељено на идеалима правде и истине. Главни актер ове комедије-драме је наставник Анђелко који фалсификује дипломе да би људима живот учинио срећнијим. Прве реакције и публике и медија су изванредне. Сигуран рецепт за успех била су велика имена српског филма на челу са редитељем Гораном Марковићем и Тихомиром Станићем, који у филму игра и главну улогу и заједно је са редитељем Гораном Марковићем написао сценарио. Филм је снимљен у продукцији Дрина филма из Београда и Балкан филма из Козарске Дубице у сарадњи са Радио-телевизијом Републике Српске и Јадран филма из Загреба. Главне улоге играју и:

Бранка Катић, Драган Петровић Пеле, Сергеј Трифуновић, Емир Хаџихафисбеговић, Светозар Цветковић, Богдан Диклић, Миодраг Крстовић, Борис Комненић...

Ласта је подржала овај пројекат, обезбедивши превоз за филмску екипу током снимања у Републици Српској. Тим поводом, **Тихомир Станић** нам је рекао: „Био сам поносан што је Ласта возила целу екипу на снимање из хотела „Лакташи“ до Шешковаца и назад, и то ми је давало на значају у мом селу. Ласта је некад била омиљени превозник у Шешковцима. Сећем се 1968. године увела је линију за Бихаћ. Аутобус је стајао испред наше куће. Ми, из Републике Српске били смо тада загледи у Београд, нама је Београд био центар света, а Ласта један од симбола Београда и симбол наше љубави, наших тежњи ка Београду, ка матици. Овим путем желео бих да се захвалим Ласта за учешће у нашем пројекту. Услуга је била одлична, а возач Жика љубазан и предусретљив човек.“

М.С.

ДЕСЕТИ БЕОГРАДСКИ ФЕСТИВАЛ ИГРЕ КОМУНИКАЦИЈА У ПОКРЕТУ

Овогодишњи, јубиларни, београдски фестивал игре (БДФ) одржан је од 5-19. априла. Ласта је и ове године подржала ову манифестацију настављајући тако добру традицију потпоре културних манифестација. Заокружујући деценију постојања, Београдски фестивал игре заузео је истакнуту позицију међу најбољим европским и светским плесним манифестацијама, а у региону достигао је ниво догађаја највећег културног реномеа. Домаћа културна јавност пратила је премијерна извођења више од 120 врхунских наслова и упознала најважније савремене кореографске рукописе и плесне продукције у исто време када и велике светске метрополе, током протеклих година.

Под слоганом „Комуникација у покрету“, 10. БДФ предста-

вио је изузетан програм, где су се представиле реномиране плесне продукције. Публика у Београду, Панчеву и Новом Саду, уживала је у програму врхунских плесних трупа из целог света. Фестивал је отворио плесни комад чувене канадске групе „Балет цез Монреал“ у Центру Сава, а затворио га је шведски „Кулберт балет“, младог Александра Екмана.

Балет Београдског народног позоришта, по први пут наступао је у оквиру Београдског фестивала игре. Посебан куриозитет ове године био је наступ, једне од најстаријих и најбољих европских компанија државног балета бечке опере, коју одавно предводи легендарни играч Мануел Легри.

Б.Пејовић

ЛАСТИНА ДОНАЦИЈА ЗА ОШ „ЈЕЛЕНА ЋЕТКОВИЋ“

ПРОГРАМ ПРОТИВ ГОЈАЗНОСТИ ДЕЦЕ

Програм „Having Fun Getting Fit“ СП Ластва је поклонио ОШ „Јелена Ћетковић“, 14. фебруара. Програм се спроводи у циљу превенције гојазности и агресивности код деце, а демонстрацији су присуствовала деца, родитељи, представници школе и Ласте.

„Задовољство нам је да поклонимо програм „Having Fun Getting Fit“ који подстиче децу на здрав начин живота, физичку рекреацију и правилно коришћење сопствене енергије. Очекујемо да ће његова примена имати добре ефекте и смањити пораст гојазности деце који је присутан у последње две деценије. СП Ластва је до сада учествовала у многим пројектима који деци живот чине срећнијим и лепшим“ рекла је Ана Самарџић, директор маркетинга СП Ластва.

Програм је намењен за децу узраста од пет до једанаест година. Осмишљен је тако да кроз игру активира децу у обдаништима, основним школама, играоницама и парковима. Час се састоји од вежби које се спровode кроз

загревање, главни програм и опуштање. Ефекти примене су боље здравље, већа отпорност, бољи имунитет на разне врсте вируса, као и смањена агресивност.

„Мој тим и ја желимо да едукујемо људе да здраво живе, јер су последња истраживања поражавајућа. Више од 17% деце у Србији је гојазно, а чак код 80% дијагностификовани су неки од деформитета, попут равних стопала, криве кичме и слично“, изјавио је на демонстрацији програма Саша Плећевић, познатији као Dr Feelgood, промотер програма. Дистрибутер програма за нашу земљу је фирма „Aleksandar MN“. Програм је добио акредитацију од Министарства здравља, Завода за унапређење, образовање и васпитање, подржан је од Секретеријата за деју заштиту, као и Завода за рекреацију и фитнес. Такође, акредитован је и признат од стране Америчког удружења физиотерапеута и заступљен у свим обдаништима и школама у САД-у, као и у Европској унији.

М.С.

ПРВО ГЛОБАЛНО СТУДЕНТСКО ТАКМИЧЕЊЕ У РЕШАВАЊУ СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

У Београду је од 02-07. априла 2013. године одржано Прво глобално такмичење у решавању студије случаја у југоисточној Европи (BBICC 2013). Организатор је био Факултет организационих наука (ФОН) у сарадњи са Центром за промоцију науке као суорганизатором. Студенти са ФОН-а угостили су 12 тимова из Канаде, Америке, Новог Зеланда, Сингапура, Тајланда, Данске, Велике Британије, БИХ и Србије. За потребе превоза студената из ових

земаља, организатори су ангажовали Ластине аутобусе.

Такмичари су имали на располагању 30 сати да реше студију случаја и 20 минута да два пута представе своја решења, пред комплетним жиријем, који су чинили лидери водећих компанија из Србије. Укупно 48 студената из целог света, имало је прилику да представе своја решења. Студија случаја је анализа пословне ситуације засноване на пословању стварне организације. Циљ анализе студије случаја је да се студент стави у положај менаџера или консултанта који треба да реши пословни проблем. Развој најбољих студената из целог света, размена идеја, стицање нових познанстава, знања и вештина само су неке од предности овог међународног догађаја. Главни циљ

једне овакве манифестације је да постане раскрсница различитих култура и иновативних идеја, где су фер игра и висок ниво професионализма оно што је загарантовано.

Седмог априла званично је завршено ово такмичење. Од 12 интернационалних тимова, треће место припало је Simon Fraser Универзитету из Ванкувера, друго Thammasat Универзитету са Тајланда, а за најбољи тим проглашен је Национални Универзитет Сингапур.

Б. Пејовић

ГЛУМА ЈЕ МОЈЕ УТОЧИШТЕ

Име Зорана Цвијановића везано је за велики број упечатљивих глумачких остварења и за неколико успешних продуцентских подухвата. Публика га памти по маестралним улогама Шојке у „Сивом дому“, Милета у телевизијској серији „Миле против транзиције“, Брзог из филма „Лепа села лепо горе“, као и по значајном броју позоришних улога у Југословенском драмском позоришту и позоришту Атеље 212. Домаћу кинематографију обогатио је и првим српским дугометражним цртаним филмом. У стварном животу овај уметник плени ненаметљивошћу, шармом, елоквенцијом. Обожава фудбал, страствени је возач и борац за заштиту животне средине.

Гледаоци с нестрпљењем очекују нове авантуре и дешавања у животу главних јунака серије „Отворена врата“ у којој сте играли Милорада Угриновића-Кекеца. Снимање је почело крајем фебруара, какви су први утисци?

Веома сам срећан што се глумачка екипа серије „Отворених врата“ после осамнаест година састала на једном месту. Ту су Богдан Диклић, Весна Тривалић, Бојана Маљевић, Никола Ђуричко, а добили смо и појачање, Аницу Добру, Гордана Кичића... Серију снимамо у студију који се налази у подруму Арене.

Прошле године у продукцији ваше куће „Yodi“ снимљен је филм „Артиљеро“. Колико вам прија продуцентски посао? Како оцењујете стање у нашој кинематографији?

Продукцијом сам почео да се бавим заједно са мојим пријатељима двехиљадите године. Наш први заједнички посао је био филм „Муње“ редитеља и сценариста Раше Андрића и Срђе Анђелића. На нашу срећу, тај филм је имао 600.000 гледалаца, дупло више него што су их заједно те године имали „Хари Потер“ и „Господар прстенова“. После „Муња“ снимили смо „Караулу“, „Кад порастем бићу кенгур“, први српски дугометражни цртани филм „Едит и ја“, „Свети Георгије убија аждаху“, и та авантура трајала је до 2009 године. Последњи филм који смо направили је филм „Артиљеро“ Срђана Анђелића, који је написао и режирао тај филм. Нажалост, време се променило, Србија више нема биоскопе, врло је тешко бавити се

дистрибуцијом, филм више нема велике гледаности као што је некад имао. Једино су нас у томе демантовали филмови: „Парада“ Срђана Драгојевића и „Монтевидео, Бог те видео!“ Генерално то је сада посао којим се у суштини тешко бавити, врло је тешко наћи средства и на крају кад направите филм, онда је тај филм врло тешко сачувати у животу. Сад чекамо неко боље време.

У филму „Артиљеро“ било је ангажовано много младих глумаца. Да ли се у њиховом таленту и креативности може препознати будућност српског филма?

Двехиљадетреће године радили смо Карановићев филм „Сјај у очима“ који је био у званичној конкуренцији Венецијанског фестивала и тада смо први пут на филму имали осамнаест младих глумаца. Та врста искуства је, на неки начин, уграђена у наш филм „Артиљеро“. Идеју смо предложили Срђи Анђелићу и он ју је прихватио. Срђа је као наш друг, сарадник сад постао и коопродуцент. На један природан начин донео је одлуку да један текст који је врло интиман и његов на један врло личан начин он сам и режира. Пронашли смо четворо-петоро дивних младих глумаца за које ће тек да се чује. Одлично су одиграли своје улоге у том филму. Поновљам још једном, заиста је штета што биоскопска мрежа и дистрибуција у Србији сада не функционише као некад. Мораћемо сачекати да тај филм дође на телевизију, да га видети пар милиона људи и тек тада ће се с једне стране завршити, а с друге стране започети

неки свој нови живот.

Шта вас је подстакло да снимите први српски дугометражни цртани филм „TECHNOTISE Edit i ja“?

Пре пар година, мој пријатељ Милко Јосифов и ја имали смо идеју да направимо дечији цртани филм са тематиком из наше историје, која би се бавила периодом и животом Светог Саве. Наша жеља била је да тим филмом легенду о Светом Сави приближимо деци на леп и одговарајући начин. Из техничких разлога она је била неостварива. После пар година, појавио се Алекса Гајић са филмом „Едит и ја“, испродуцирали смо тај филм уз помоћ Филмског центра Србије. Производња филма трајала је три године, била је то једна велика авантура која се срећно завршила. На Фестивалу у Новом Саду за три пројекције филм је видело око пет хиљада људи. У петнаест највећих градова Србије, (са изузетком Београда) тада није било биоскопа и филм није могао да има бог зна какав биоскопски живот. Касније је привукао пажњу тиме што је једна од ћерки фирми Вондер Брадерс у Холивуду откупила лиценцу да уради римејк тог филма и постигла договор са Летом Колгрисис, списатељицом која је радила за Спилберга и Скорсезеа да она напише тај римејк. Тиме нам је била учињена велика част и огромно признање за наш труд. Римејк још увек није направљен, али ми још увек не губимо ентузијазам.

Каква је будућност српског филма?

Са филмом је ствар врло једноставна, као и вероватно са другим стварима у

животу. Човек може да сними лош филм, може да сними добар филм, али публику не можете, као ни своје пријатеље, да преварите само у једном, а то је да ли иза вашег посла стоји нека искрена потреба или нека намера да се бавите трговином, да продате неку идеју, или да некога опсените или проверите на било који начин. Значи кад је филм у питању, све што ваља и што данас волимо су филмови који су људи правили из искрене потребе да испричају причу која их је на неки начин опседала и занимала. И то је цела филозофија. Ја не видим будућност српског филма просто што не могу да је видим, мој поглед је изнутра, ја сам унутар тог посла и ја гледам да сачувам у себи ентузијазам и потребу да се тиме бавим. Будућност, ако је има показаће се кад-тад.

На ТВ екранима одавно је утихнула Милетова борба против транзиције. Да ли је утихнула и у стварности, односно да ли наш народ још увек има снаге да се бори против овакве транзиције каква јесте?

То је врло тешко и комплексно питање. На неки начин, оно је унапред компромитовано, зато што на ту тему свако има неку своју идеју и неко своје мишљење. Врло је тешко имати сопствене утиске на тако једно велико питање. Генерално, српски народ је један диван, величанствен народ. Своје право лице показао је и показивао у најтежим тренуцима историје ове цивилизације. Нажалост, наш највећи проблем је што ми, и кад смо у миру и кад немамо проблема, не умемо да направимо амбијент у складу са нашим потенцијалом, са нашим могућностима и са нашим талентима. Али, кад погледате историју, наш народ је дао много значајних људи који су дефинисали ову цивилизацију, од великих научника, као што су били: Тесла, Пупин, Миланковић, Милева Анштајн до великих уметника као што су били Црњански, Андрић или данас Емир Кустурица и Матија Бећковић, онда је слика о нама много јаснија. Очигледно је да се она мора посматрати из веће даљине, као и ситуација о филму, о којој сам већ говорио. Када човек живи унутар те приче, онда је ускраћен за перспективу и за поглед са веће удаљености. Чини ми се да људи који су добитници унутар ове транзиције то користе на један вулгаран начин и стварају један амбијент који је сада доведен на ниво биологије. Ако порицете неке једноставне чињенице, на пример да је у центру сваког града у Србији

дом културе и биоскоп и да они не раде и да нико није одговоран за то, ви онда порицете сопствено порекло, сопствени идентитет, сопствену традицију и историју. Ако имате град који има пара за комуналну полицију а нема пара за позориште, онда је то, нажалост, слика о главном граду ове државе коју свакако нису стварали уметници, него они који добро пролазе у транзицији. Уствари, нисам одговорио на ваше питање, него сам само покушао да направим мапу тих неких осећања које ми живимо и која су, нажалост сада преимућство људи који су, на неки начин, окренути против живота.

Који су догађаји били пресудни у вашој каријери, које тренутке посебно памтите?

Генерално, тренутак када сам упознао Срђана Драгојевића је сигурно најзначајнији тренутак у мојој каријери. Са њим сам упознао дивну генерацију писаца, сниматеља, монтажера, који су постали моји пријатељи и људи са којима сам наставио да живим и радим. Слика тог пријатељства је филм „Лепа села лепо горе“ који ево већ добрих осамнаест година живи и приказује, и људи га подједнако воле, као што су га волели када се појавио. Кад је направљен тај филм, мој утисак је био да човек можда никад није свестан кад му се дешавају неке најзначајније ствари у животу. Потребно је да прође неко време па да она примети на који начин је неки догађај утицао на његову каријеру, на посао којим се бави, на искуство, на окружење, пријатеље... С тим филмом направили смо један огроман генерацијски подухват који ће свима нама да промени и обележи живот. „Лепа села лепо горе“ су сигурно филм који је дефинитивно обележио и мене и бављење мојим послом.

Кад сте последњи пут играли у позоришту?

Сад играм две представе, „Небески одред“ у режији Марка Манојловића, коју смо играли и у Југословенском драмском позоришту и „Пишоњу и жугу“ у „Дадову“ коју играм са мојим младим колегама, и то ми представља велико задовољство.

Шта вам је све глума донела у животу?

Глума је дефинитивно моје уточиште и моја адреса на којој боравим и проводим овај свој живот. У животу ми је донела заиста фантастичне ствари, пре свега да упознам људе, да упознам велика дела, да упознам историју и тим путем и тим средствима да сазнам пуно

о животу. Све то би се могло свести у једну једноставну ствар, а то је да волим живот и да волим посао којим се бавим.

Вожња аутомобила је ваш омиљени хоби. Какво задовољства у њој проналазите?

Последњих пет година прешао 250.000 километара возећи своја кола. Ако прихватим идеју да сам много ближе професионалним возачима него аматерима, могу да кажем да је возња дивно задовољство. Изузетно ми прија та промена пејзажа, то дружење са људима, то трајање вожње, све то заједно на мене утиче врло опуштајуће и чини мој живот богатим. То је моје искуство и потпуно разумем људе који су професионални возачи и који не могу себе да замисле ни у једном другом послу. Вожње и путовања су део људске историје, некад су постојали каравани и трговци који путују, после су се појавили морнари и железничари и на крају пилоти. Оне сигурно спадају у онај романтични део историје људске цивилизације. Најудаљенија дестинација до које сам возио био је Сан Себастијан, који је од Београда удаљен око двехиљадечетристо километара. Налази се на Океану, испод Биарица, на граници Француске и Шпаније. Возио сам и до Амстердама, Рима, Париза, Берлина... и кад човек све то наређа, може да каже да је тај хороскоп врло занимљив.

Какве утиске носите са путовања Ластом?

Ластом сам путовао са мојим пријатељима ватерполистима и на гостовања док сам играо у позоришту, тако да смо Ласти и ја стари познаници. Када видим Ласту сетим се једне дивне ствари. Једном смо се враћали и у Београд касно дошли. Возили смо се улицом, која се тада звала Саве Ковачевића а сада Милешевска, и тек када смо дошли на крај улице схватили смо да је она раскопана и да аутобус не може даље. Онда је возач возио у рикверц, али на један толико фантастичан начин, са таквом лакоћом и таквом спретношћу да је успео да ону „грдосију“ у рикверц врати низ целу улицу и то узбрдо, провлачећи је између кола. За такав подухват добио је огроман аплауз. Тек на крају, када је све то урадио, рекао нам је да постоје такмичења професионалних возача аутобуса и да је он освојио другу или трећу награду на најзначајнијем међународном такмичењу. То је било оно романтично време крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година.

Мика Субошић

ВЕЛИКА ПОСВЕЋЕНОСТ ПАЦИЈЕНТИМА

Бања „Селтерс“ у Младеновцу

Дугогодишњи корисници Ластине услуге превоза су запослени у Бањи „Селтерс“ у Младеновцу, који је организациони део Института за рехабилитацију Београд. Већи број њих користи превоз на локалним линијама, али има и оних који свакодневно путује на релацији Београд-Младеновац. Међутим менаџмент овог Института за рехабилитацију Београд, жели да прошири ову сарадњу кроз рехабилитацију радника Ласте у њиховим организационим деловима. Зато смо желели да сазнамо од руководећих људи ове реномиране здравствене институције који су то здравствени садржаји и услуге, по којима су испред других центара за рехабилитацију. Професионални менаџмент овог Института чини високостручни медицински кадар. На челу Института за рехабилитацију је проф. др Милица Лазовић, генерални директор која је била наш први саговорник.

„Кад је у питању Ластва, ми је пре свега видимо као поузданог превозника наших радника на релацији Београд-Селтерс Бања. Такође, када је у питању и било који други вид превоза, као што је превоз учесника одређених организованих скупова код нас, увек је Ластва задужена за то. Та је сарадња беспрекорна, а ми желимо да она остане на том нивоу. Међутим размишљамо, да у другом сегменту продубимо ту сарадњу. Имала сам прилике у више наврата да разговарам са председницима Синдиката у Ласти, као и са неким од руководилаца Ласте, на тему могућности рехабилитације радника Ласте код нас.

ИНСТИТУТ ЧИНЕ ТРИ ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЦЕЛИНЕ

Зато што Институт за рехабилитацију има 3 организационе целине: Бању „Селтерс“ у Младеновцу, Институт-Сокобањска 17, у Београду и „Врмац“ у Прчању, прелепом делу Бококоторског залива. Кроз наше многобројне програме, које имамо у нашем Институту, Ваши радници би постигли, с једне стране унапређење и побољшање свог здравственог стања, посебно у „Селтерс Бањи“ и организационој јединици „Врмац“ у Прчању. С друге стране, када је у питању рехабилитација радника Ласте, за неке њихове здравствене проблеме, где је потребно ангажовање нашег високообразованог стручног кадра помогли би им, да их реше.

У нашој организационој јединици у Сокобањској у Београду имамо и изванредну дијагностику која је битна за превенцију кардиоваскуларних болести, с једне стране, али и за превенцију одређених трауматолошких стања, превенцију остеопорозе. Ту имамо сву неинвазивну дијагностику на једном месту, савршену лабораторију и

високоедуковани кадар од интерниста, кардиолога, реуматолога, физијатара... Све на једном месту, да у кратком временском року можемо да поставимо дијагнозу, помогнемо у препознавању одређених фактора ризика и давања смерница, како и на који начин може да се унапреди здравље. Наш Институт за рехабилитацију, препознатљив је по изузетно доброј кадровској структури запослених, савременој дијагностичкој опреми и комфорним смештајним капацитетима.“

Стационарна рехабилитација

Помоћник директора за медицинске послове у Институту за рехабилитацију Београд је др Снежана Драганац, упознала нас је са радом стационара у „Селтерсу“, терапијама, превенцији и структуром пацијентима:

„Део Института за рехабилитацију је организациони део „Селтерс“, који је добило име по специјалној Селтерс минералној, топлој води која се овде налази. Основа наше рехабилитације реуматолошких, неуролошких и ортопедских пацијената заснива се баш на коришћењу те хидротермалне, природне минералне- Селтерс воде, која има своја многобројна лековита својства. Ове године планирамо да уведемо још једну новину, а то је део за блато, које ће се правити са нашом Селтерс водом и које ће исто бити један бренд и препознатљив фактор у рехабилитацији великог броја реуматолошких и посттрауматских, ортопедских и неуролошких пацијената. Доказано је, да су то такве физикалне процедуре које могу да делују превентивно, али када се пацијент разболи могу да му помогну, да се брже опорави и врати нормалном животу и раду.

У оквиру Селтерс Бањи налази се и Стационар 1, који се бави рехабилитацијом неуролошких пацијената и то непокрет-

них пацијената после шлога, значи то су хемиплегије, када пацијенти имају одузету једну половину тела. За те пацијенте, ми смо направили један специјални програм који се заснива на кинези терапији, који потпомаже да тај пацијент који код нас дође директно из болнице „Свети Сава“, оде одавде уз помоћ помагала или оспособљен да потпуно може сам да се креће. То је велики успех наше рехабилитације, по чему смо ми познати. Код нас долазе неуролошки пацијенти из болнице Свети Сава, као и других неуролошких клиника и одељења Земунске болнице и КБЦ-а Звездара. Оно што је значајно, то је превентива да не дође до настајања цереброваскуларног инсульта, тј. шлога. Многобројни су фактори ризика које треба излечити, као што је то: шећерна болест, хипертензија, различити циркулаторни проблеми – сужење крвних судова у глави и ногама, који могу довести до настајања тих најтежих болести. Када дође до одузимања једне половине тела и када човек постане потпуно завијан од туђе неге и помоћи, врло тешко је вратити га поново у живот.

Код нас су углавном, пацијенти старости између 70 и 80 година, који су пре шлога имали болести срца, крвних судова, хипертензију, дијабет, повишене масноће, дакле класичне факторе ризика. У тим годинама врло је тешко направити неки вид превенције, већ се мора специјално лечити када се испоји као шлог. На жалост имамо и младе људе који долазе са крварењима у мозгу, које знатно боље и успешније опоравимо, јер њихов организам је јачи и немају те хроничне пратеће факторе ризика. Опоравак неуролошких – геријатријских пацијената је врло отежан управо због великог броја различитих фактора ризика које је тешко излечити у таквом стању, када

Славољуб Везмар, Милица Лазовић, Снежана Драганац и Ружица Агатуновић

су они полупокретни или потпуно одузети. Уколико такве пацијенте нисмо превентивно санирали, ми предузимамо одговарајуће медикаментозне терапије које морају да се спроведу, да не би дошло до настајања цереброваскуларног инсульта. Адекватна терапија али и физичка активност умногоме помаже опоравак, као и регулација шећера и масти.“–нагласила је докторка Драганац.

Хотел „Селтерс“

У склопу Селтерса налази се и хотел, који се користи и као објекат здравственог туризма а сада је у завршној фази реновирања. Питали смо директорку Лазовић, које ће све садржаје хотел после реновирања понудити.

„Када будемо завршили комплетно реновирање хотела, он ће бити на нивоу хотела са 4 звездице. Реновирали смо све: почев од базена, ресторана, хола, обогатили просторе где наши пацијенти бораве, као што су сале за вежбање које су прилагођене њиховим потребама. За део где је блатна терапија, која се апликује по најсавременијим принципима, набављена је цела опрема од реномираног немачког произвођача. Целу зграду смо прилагодили нашим пацијентима: урадили смо нови лифт, све просторе смо учинили доступним, уграђене су косе равни, сигнализација, мориторинг систем, посебна купатила (где са креветом улазе пацијенти), унутар кинезисале. Значи цео простор је без баријера, тако да свим пацијенти који су тешко покретни, или непокретни у колицима, могу да буду доступни сви наши простори. На тај начин омогућили смо, да велики број фондовских пацијената (90%) буде смештен у оквиру Стационара. Ту имамо све могућности да им пружимо адекватну терапију, негу и све оно што је потребно тим пацијентима. Сада смо ову зграду ослободили, како је ми зовемо „хотелска зграда“, од непокретних и тешко покретних пацијената. Други пацијенти који бораве ту, имају слично здравствено стање са одређеним проблемима, па сходно томе ми смо им прилагодили терапијске процедуре које су им доступне, као и садржаји. Када буде усељено преко 100 смештајних капацитета, одмах крећемо и са реновирањем и другог крила зграде.

Наше предности су и то, што користимо соларну енергију за грејање. То свакако представља један од битних фактора у оквиру нашег комплекса јер смо створили једну изузетно здраву средину што је и предуслов, да људи кад дође овде уживају у овом простору. Окружени смо са 20 хектара шуме, лепог зеленила, травњака, што свакако употпуњује амбијент и чини га пријатнијим и лепшим за опоравак и лечење.

У наредном периоду планирамо да урадимо и додатне садржаје који ће употпунити боравак свим који дођу у Селтерс Бању, а једна од инвестиција биће нам изградња отвореног базена. Покренули смо и законску процедуру да у оквиру Општине Младеновац региструјемо бању „Селтерс“, која ће имати своју територијалну покривеност по свим законским регулативама, које постоје за дефинисање и регистрацију бање. Тако ће у правом смислу речи, Селтерс Бања у оквиру општине Младеновац, бити покретач развоја туризма овог краја.

Руси гости и пацијенти

Наши пацијенти су не само из Србије већ и из Црне Горе и Русије. Циљна група која је код нас препознатљива, јесу грађани Москве. Са одређеним институтима из тог града потписали смо уговоре, након чега је и кренула сарадња. Међутим та сарадња је много већа, када је у питању наш организациони део „Врмац“ у Прчњу, где нам велики број грађана Русије долази због промоције здравља спортиста. Надамо се, да ће тај тренд и овде оживети, јер је предност Селтерс Бање за пацијенте из Русије близина аеродрома. Током целе зиме имали смо госте из Санкт Петербурга, Москве, а сада и из Минска одакле нам долази велика група спортиста. Врмац има 500 постеља са комплексом бунгалова. Међутим, зими користимо само хотел који располаже са 230 постеља, а смештај у бунгаловима доступан је само током летњих месеци, због грејања.

Професионалан кадар 24 часа брине о рехабилитацији пацијената

Наш Институт за рехабилитацију – Београд, има више лекара, терапеута, медицинског особља у рехабилитацији, него све остале

специјалне болнице за рехабилитацију на другој страни. Наш Институт у поређењу са Рибарском, Буковичком, Врњачком Бањом, Сокобањом и Бањом Ковиљачом има више медицинског кадра него сви они заједно. То је јако велики потенцијал, који омогућава адекватну дијагностику и терапију, што значи да пацијент буде сагледан са свих аспеката здравља, од стране свих специјалиста. Зато смо у могућности, да у најкраћем року поставимо праву дијагнозу и омогућимо адекватно лечење праћено одговарајућом терапијом. То је та посебна предност коју има Селтерс Бања у односу на друге здравствене институције“. – истиче директорка овог Института.

Ружица Агатуновић, главна сестра каже, да, кроз овај Институт током летњих месеци прође и до 1000 пацијената дневно, а током године 400 амбулантних пацијената и преко 100 пацијената кроз специјалистичке прегледе. Све то обавља професионалан кадар, који броји 500 људи, од тога 100 њих је у Београду, у Сокобањској. Овде раде лекари свих специјалности који су битни за рехабилитацију, затим велики број физијатара, специјалиста физикалне медицине и рехабилитације, субспецијалиста балнеологије, субспецијалиста дечје рехабилитације, затим реуматолога, крдиолога, специјалиста интерне медицине, биохимијара, рендгенолога. Такође имају консултате из других грана медицине који су присутни.

Главни терапеут Славољуб Везмар истиче да овде комплетне третмане обавља око 140 физиотерапеута за средњом, вишом или високом школом и преко 100 медицинских сестара. Али ту су и психолози, клинички психолози, дефектолози, стручњаци свих субспецијалности које су потребне, да би тим за рехабилитацију функционисао.

У висок ниво пружених медицинских услуга, стручан, али пре свега људски однос лекара, терапеута, сестара и осталог особља имају прилику да се увере у то пацијенти којих овде има у прилично великом броју.

Бранка Пејовић

ПОВИШЕН КРВНИ ПРИТИСАК -ХИПЕРТЕНЗИЈА

Сматра се да 15-25% људи у цивилизованом свету болује од повишеног крвног притиска. Према последњим истраживањима у Србији хипертензију има 47% одраслог становништва-50% мушкараца и 43% жена. Управо из тих разлога Светски дан здравља у Србији, 07. април био је посвећен повишеном крвном притиску. У оквиру обележавања организована је стручна конференција на тему: „Артеријска хипертензија-од превенције до рехабилитације“.

Срчане компликације појављују се код 70% свих хипертоничара, а 43-58% умире од директних последица на срцу. До ових компликација може довести сваки облик хипертензије (есенцијална, ренална-бубрежна, бубрежних крвних судова-артерија, или облик изазван медикаментима. Многи људи не знају да болују од повишеног крвног притиска, и око половина оболелих. Друга половина познатих хипертоничара не спроводи лечење, а многи болесници који се лече не спроводе лечење адекватним дозама лекова и упорно и стално.

Кад је реч о крвном притиску у ширем смислу, тада се обично мисли на притисак који влада у артеријама. Тај притисак називамо артеријски крвни притисак (у просеку износи $TA=130/80$ mm Hg живиног стуба). Артеријска хипертензија је патолошко стање са артеријским (сistolним) притиском изнад 140 mmHg, а срчаном (дијастолним) притиском изнад 90 mmHg. Најчешће су повишени и систолни и дијастолни притисак. Међутим, може бити повишен само систолни или само дијастолни притисак. Артеријска хипертензија има врло сложен мултифакторски и мозаичан механизам настајања и у највећем броју случајева, њен ризик није познат, па се назива примарна или есенцијална, за разлику од мање групе са

познатим узроком или узроцима, која се због тога назива секундарна или симптоматска хипертензија.

Осим артеријског крвног притиска у медицини се говори и о притиску који влада у венама. У венама се креће крв од капиларне мреже, тј из ткива према срцу. То је великим делом пасивна радња, те је притисак који влада у венама низак, толико низак да се не мери манометром на живи, већ воденим стубом, под нормалним условима износи 10-15 cm воденог стуба. Он се мења када долази до поремећаја за протицање крви према срцу. Кад срчани мишић попусти, ослаби, из било ког разлога, тада долази до застоја крви у венским крвним судовима и до пораста венског притиска. Венски притисак ће се попети не само приликом обољења код којих је попустила снага срчаног мишића, већ и онда када је ширење срца спречено знатним срашћивањем између срчане кесе (перикарда) и срца. Срце не може да се шири нормално, ако не може да прикупи крв која се прилива из вена, у венама полази до појаве застоја и пораста венског притиска, и то доводи до појаве отока на доњим екстремитетима.

Артеријски крвни притисак зависи од снаге срчаног мишића, који уобличије крв у велике крвне судове под притиском, затим од количине крви коју срце убацује у крвне судове у јединици времена, тј. у једном минути и, најзад од величине отпора у артеријама, нарочито у веома разгранатој мрежи малих артерија које се зову артериоле, а које се налазе при крају артеријског крвотока, испред капиларне мреже. Разумљиво је да ће крвни притисак зависити и од еластичности артерија.

Док крв у венама тече подједнако, континуално, дотле крв у артеријама тече ритмички, у зависности од удара срца. Зато се на артерији и пипа пулс, у виду удара артерије.

Срце свој рад подешава потребама тела, тако да се и крвни притисак стално мења. Срце свој рад убрзава или успорава, и у крвоток убацује већу или мању количину крви. Тако се и крвни притисак прилагођава функцији крвотока, па се спушта или пење, зависно од физичке активности човека. Када човек мирује пулс износи 60-70 удара у минути и пење се до 120-140 удара у минути и кад човек потрчи нагло крвни притисак ће се попети, то је неопходно потребно да би се омогућило боље снабдевање мишића крвљу.

Под утицајем хладноће, крвни притисак се

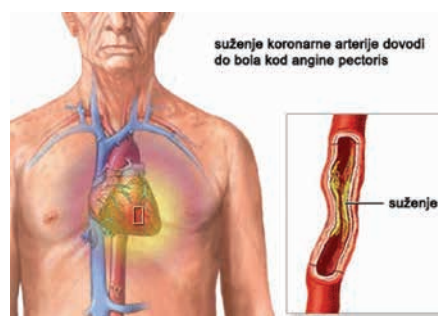

АТЕРОСКЛЕРОЗА КАО УЗРОК АНГИНЕ ПЕКТОРИС

Нормални изглед срчане артерије

Стеноза (70%) срчане артерије у атеросклерози

пење, а под утицајем топлоте опада. Код разних поремећаја враћање притиска на почетне вредности је много спорије. Код здраве особе притисак се након напора враћа у стање мировања након 3-5 минута.

До 1981. године вредности крвног при-

Хипертензија!		
	сistolни	дијастолни
благо повишен	140-159	90-99
умерено повишен	160-179	100-109
висок притисак	180-209	110-119
малигна хипертензија	210-----	120-130

тиска изражавале су се mm Hg (живиног стуба). Од 1981. године мере се изражавају по међународном систему мерних јединица (si) у килопаскалимa (kPa). У миру артеријски крвни притисак се креће између 16-18,7 kPa (120-140 mm Hg) а минимални од 9,3 kPa (70 mm Hg) до 12 kPa (90 mm Hg).

Наставак у следећем броју.

Др Миленко Новаковић, специјалиста медицине рада

ПРЕМИЈЕРЕ

Народно позориште у Нишу и Народно позориште у Београду КОНСТАНТИН: ЗНАМЕЊЕ АНЂЕЛА

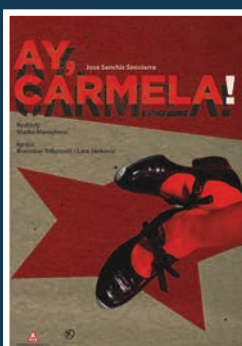
У оквиру државног програма обележавања 17. века Миланског едикта представа „Константин: Знамење анђела“ премијерно је приказана у Народном позоришту Нишу, 27. фебруара и у Народном позоришту у Београду 04. марта.

У представи су сабрана сва искуства историјских и верских докумената који говоре о првом римском владару који је прихватио хришћанство, покренуо христанизацију и ударио темеље будућем византијском царству. Пут преображаја Константина Великог дат је из перспективе последња два сата његовог живота током којих се по сећању и хронологији коју успоставља његов биограф, уобличава и разобличава галерија ликова и догађаја, од његовог доласка до смрти.

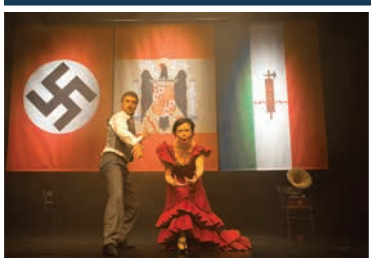
Представа је снимљена у копродукцији Народного позоришта у Нишу и Народного позоришта у Београду, текст је написао Дејан Стојиљковић, режирао Југ Радивојевић, улоге су поверене великом ансамблу, којег чине глумци из осам позоришта. Цара Константина у млађим данима игра Петар Бенчина, а у старијим Миодраг Кривокапић, његовог оца Мирко Бабић, мајку Јелену Снежана Петровић, супруге Александра Ћосић и Тамара Драгићевић, робинју и хришћанку Сузана Лукић, биографа Александар Михаиловић, синовца и управника Наисуса Дејан Тончић, римског императора Галерија-Дејан Цицмиловић.

КУЛТУРА

Атеље 212 AY CARMELA

У Атељеу 212 28. фебруара премијерно је приказана представа AY CARMELA. То је прича о глумачком и љубавном пару, Carmeli и Паулину, путујућим глумцима, који за време шпанског грађанског рата по селима изводе своје варијететске комичне тачке. На том путу случајно су залутали на територију коју су освојили франкисти и били приморани да играју представу за Франкове војнике и њихове заробљенике, припаднике интернационалних бригада које ће фашисти сутрадан стрељати. Carmela се супроставља франкистима, и ту храброст плаћа својим животом, док Паулино пристаје на све захтеве франкиста.

Представа је назив добила по познатој песми коју су у шпанском грађанском рату певали припадници републиканских снага. Главна питањима којим се бави јесу питања: где се изгубило херојство у 21. веку, да ли су заувек нестале тежње да се свет учини слободнијим и да ли уметник може да остане достојанствен и чист у борби са било којим обликом фашизма.

Представу је настала у копродукцији Позоришта Атеље 212 са Гледалиштем из Копра. Написао ју је шпански писац, редитељ и професор драматургије Jose Sanchis Sinisterra, режирао Марко Манојлови, улоге су поверене словеначкој глумци Лари Јанковић и Браниславу Трифуновићу.

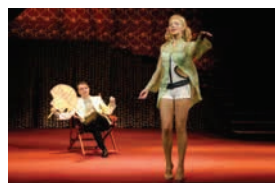
Мика Субошић

Март у позоришту на Теразијама: МЕСЕЦ ВАЖНИХ ЈУБИЛЕЈА

Представа „Продуценти“, бродвејски блокбастер у режији Југа Радивојевића, који је погледало до сада 20.000 посетилаца, 6. марта имало је своје 50. извођење. У представи играју: Небојша Дугалић, Слободан Стефановић, Ивана Поповић, Никола Симић, Мирољуб Турајлија, Милан Антонић, као и хор, балет и оркестар Позоришта на Теразијама.

Мјузикл који је најдуже на репертоару Позоришта на Теразијама, „Неки то воле вруће“, 10. марта доживео је своје 100. извођење. Овај јубилеј прослављен је уз јубиларну верзију коју су, по оригиналној режији, Соје Јовановић обновили Буле Гонцић и Раде Маријановић који већ 20 година играју исте ликове – Џоа и Џерија. Кабаре Радета Маријановића „Добра стара времена“ обележио је 29. марта своју прву деценију играња на јединственој кабарејској сцени „Миленко Заблањански“. Представа „Два мириса руже“ гостовало је у Чачку 14. марта, са музичком ревијом „Под сјајем звезда“, ансамбл овог позоришта гостовао је у Смедереву 21. марта, а са „Зоном Замфирић“ учествовао је на фестивалу „Дани комедије“ у Јагодини 26. марта.

Б.Пејовић

ДоПринесимо/ИсПравимо/ПРичајмо...

Друштво Србије за односе с јавношћу (ДСОЈ), национално удружење професионалаца у области односа с јавношћу, спровело је истраживање ставова представника медија о струци односа с јавношћу у Србији. У сарадњи са новинарским удружењима (УНС, НУНС и Независно друштво новинара Војводине), као и медијским асоцијацијама.

У истраживању је учествовало 248 представника медија из Србије, а спроведено је у циљу сагледавања стања струке односа с јавношћу и могућностима унапређења сарадње представника медија и особа задужених за односе с јавношћу. Репутација ПР струке у Србији није довољно добра. Сматрам да партнерски однос ПРОфесионалаца и медија може да буде на троструко задовољство – за нашу струку, медије, али пре свега за јавност“, рекао је Иван Јакшић, председник ДСОЈ.

Чиме се бави ДСОЈ?

Мисија Друштва је да допринесе унапређењу области и струке односа с јавношћу, помогне увођење и примену највиших професионалних и етичких стандарда и реализује врхунске стручне програме, организацију конференција, семинара и обука, као и међународну сарадњу и размену искустава. Друштво сарађује са другим организацијама и институцијама на развоју и промоцији области односа с јавношћу и заједно са колегама из струке улаже напоре за пуну и реалну препознатљивост и позиционираниост професије. Организује стручне скупове, од којих је највећи и најзначајнији ПРИјем, традиционалну годишњу доделу годишњих ПРИЗНАЊА за најквалитетније и најбоље комуникацијске активности у претходној години и истакнуте појединце и организације који су на најбољи начин осмислили и реализовали комуникације са одређеним јавностима. Такође, ове године ћемо пети пут за редом организовати традиционалну годишњу конференцију Прилика, која је већ постала знак препознатљивости Друштва, као ПРИлика за нова знања, искуства и контакте.

Колико дуго сте на челу ДСОЈ? Колико су вам претходне функције помогле у вођењу овако комплексног Друштва и да ли сте активни на још неким пољима, функцијама?

Нов сазив Управног одбора ДСОЈ формиран је средином децембра 2012. године. Свако да су ми чланство у УО ДСОЈ у прет-

ходна два мандата и функција заменика председника у прошлом мандату од великог значаја за ове изазове, као усталом и дугогодишње професионално искуство у односима с јавношћу, скоро шест година у Привредној комори Србије, а пре тога око четири године у управљању комуникацијама у правосуђу и на обуци и креирању мреже и портпарала у судовима и тужилаштвима. Поред овога, активан сам као члан Управног одбора АБЦ Србија (Аудит Буреау оф Циркулационс Србија), придружени члан Асоцијације медија, затим Глобалног договора Уједињених Нација у Србији - Радне групе за борбу против корупције, као и Жирија за годишњу награду Удружења за тржишне комуникације Србије.

Које су предности чланства у ДСОЈ?

Мрежа професионалаца из области односа с јавношћу омогућавају сваком члану ДСОЈ да упозна и оствари контакт и сарадњу с колегама из разних привредних друштава, агенција за односе с јавношћу, владиних и невладиних институција и организација, медија, факултета... Друштво редовно организује бесплатне едукације и вебинаре за своје чланове, тренинге различитих нивоа односа с јавношћу, прилагођене потребама чланства, на којима су предавачи признати стручњаци из наше, али и других сродних области (маркетинга, новинарства...), на којима чланови имају могућност да размене своја искуства и знања са колегама из струке. Сарадња Друштва с бројним медијима, струковним

организацијама омогућава члановима и дневно информисање из области односа с јавношћу, вести из струке и о стању на тржишту, трендове, примере добре праксе, огласе за посао... Такође, ДСОЈ обезбеђује својим члановима попусте за бројне стручне конференције у земљи и иностранству, коришћење стручне библиотеке итд.

Колико има чланова?

ДСОЈ у овом тренутку броји нешто више од 150 чланова, а циљ Управног одбора је да до краја ове године Друштво удвостручи број чланова. Али наш посебно битан стратешки циљ, поред квантитета, је квалитет, односно задовољство чланова активностима ДСОЈ и користима које има од чланства у Друштву.

Мишљење, да ли су компанијама потребни ПР менаџери, агенције? И зашто тако мислите?

Односи с јавношћу су стратешка функција и требало би да буде начин функционисања и деловања сваке организације, а организационо постављена у оквиру топ менаџмента. Стратешко управљање репутацијом и интегрисаним комуникацијама могу да воде појединци или сектори у оквиру организације или да менаџмент то повебри професионалној агенцији, то је ствар пословне политике и процене сваке организације. Али је веома важно да се функција односа с јавношћу постави на стратешко место и добије стратешку улогу, коју има у свим развијеним земљама

света. Ако погледате, свака успешна мултинационална компанија, функцију односа с јавношћу издиже на ниво потпредседника.

Осврнимо се на скоро спроведено истраживање о стању струке – какво је стање струке?

Друштво Србије за односе с јавношћу спровело је током децембра и јануара истраживање стања струке односа с јавношћу у Србији. У истраживању је учествовало 288 испитаника, професионалаца из области односа с јавношћу. Резултати истраживања показују да као највеће проблеме у раду са клијентима испитаници запослени у агенцијама наводе преамбициозне и нереалне захтеве у односу на могућности, као и незнање у сектору за односе с јавношћу клијената. Више од 50% испитаника сматра да проблеме стварају и премали буџети. Такође, испитаници сматрају да агенције за односе с јавношћу немају утицај на стратешке одлуке својих клијената, а свега 43,2% испитаника одговорило је да је редовно укључено у дефинисање или редефинисање мисије и визије организације у којој раде и стратешко планирање.

И поред слабог напретка струке, око 40% испитаника жели да остане у струци и да се усавршава на досадашњем радном месту, 24,7% жели да промени радно место, 13,2% да упише постдипломске студије и да се усавршава у области односа са јавношћу, а знатно мањи број њих жели да покрене сопствени посао или промени струку.

Који су највећи проблеми у ПР?

Сматрам да је репутација ПР струке у Србији наш највећи проблем. Ми, који се бавимо управљањем репутацијом за своје оорганizations или клијенте, имамо веома лошу репутацију струке. Помало у шали, али више у збиљи, кажем да смо ми као обућари који имају лоше ципеле или фризери са лошим фризурама.

Резултати истраживања говоре да влада општи песимизам када је у питању напредовање струке. Јавност у Србији још увек размишља о стручњацима за односе с јавношћу као о „продавцима магле“. Резултати истраживања показују да запослени у сектору односа с јавношћу сматрају да у друштву, али и менаџменту, не наилазе на довољно разумевања за значај њиховог посла, а додатни проблем представља и недовољан ниво образовања људи који се баве овим послом. Испитаници сматрају да томе доприносе непостојање стандарда и лош имиџ професије, неразумевање односа с јавношћу од стране менаџмента, лоши односи са медијима, али и недостатак квалитетног кадра на тржишту.

Зато је неопходно што пре изменити перцепцију струке у јавности и томе приступити озбиљно, наставити са континуираном едукацијом ПРофесионалаца, промовисањем професионалних и моралних принципа као основе нашег рада, као и поставити и контролисати стандарде струке. Тек када будемо довољно зрели као стука да се суочимо са «најслабијим карикама», можемо говорити о напретку.

Каква је сарадња са медијима / шта су чланови одговорили?

Истраживање је показало да је трећина испитаника задовољна сарадњом са медијима, док је петина незадовољна. Највећи проблем представља неразумевање медија о нашој струци, велики број испитаника сматра да људи у медијима одговорно и професионално обављају свој посао и да новинари нису довољно стручни.

Друштво је одмах након овог истраживања, у сарадњи са свим релевантним новинарским и медијским удружењима, спровело још једно које се односи на ставове представника медија о ПР струци у Србији. Сада имамо мишљења обе стране једних о другима, која су доста слична и нису на задовољавајућем нивоу. То нам је био повод да ДСОЈ организује панел дискусију на тему «Новинар vs ПР – Природни непријатељи или партнери?», која ће се одржати 22. априла у Прес центру Удружења новинара Србије.

Поред тога, недавно смо организовали радни доручак са уредницима и новинарима свих медија у Србији у циљу представљања концепта националног струковног удружења и нових чланова Управног одбора ДСОЈ, али и ради одржавања, унапређења односа и стварања темеља за будућу успешну партнерску сарадњу са медијима. У том циљу, у наредном периоду имаћемо доста сличних едукативних активности за представнике медија и струке односа с јавношћу.

Да ли је било изненађујућих чињеница у истраживању?

Можда ме је највише изненадио податак да су ПРофесионалци, на питање на који начин сте се образовали из области односа с јавношћу, њих чак 55,4% одговорило је да има завршен само вишемесечни или курс у трајању од неколико дана. Ако томе додамо податак да је 21,4% испитаника самоуко и немају формално образовање у области односа с јавношћу, онда то наводи на закључак да је веома важно да се започне односно настави са континуираном едукацијом, како кроз формално, тако и неформално образовање.

Који су први кораци које ћете као Друштво предузети у циљу побољшања струке и могућег увођења иновација..?

За нешто мање од четири месеца колико радимо започели смо велики број пројеката. Урадили смо два велика истраживања (истраживање ПР струке и медија у Србији), усвојили Стратегију и План активности ДСОЈ за период до 2015. године, започели са едукацијом чланова у оквиру пројекта ПРеобразуј се!, успоставили сарадњу са струковним удружењима из области тржишних комуникација и медија. Поред тога, расписали смо Конкурс за доделу награда ПРИЗНАЊЕ 2013, у току је организације ПРИјема и конференције ПРИлика 2013. Редовна активност чланова Управног одбора је и промоција ДСОЈ по ПР агенцијама, састанци са члановима и колегама из струке итд. Ово су само неке од активности које смо започели у овако кратком року, а које ће верујем допринети побољшању репутације струке и Друштва.

Генерално о плановима ДСОЈ-а у овој години, и дугорочно?

Стратешки циљеви ДСОЈ за период до 2015. године су, пре свега, унапређење репутације, видљивости и утицаја Друштва и струке, повећање броја чланова и повећање њиховог задовољства, као и унапређење сарадње са удружењима и организацијама у земљи и иностранству. У оквиру ових стратешких циљева, планиран је велики број активности, пројеката на свим пољима. Међутим, оно што је најважније јесте да се сви чланови ДСОЈ активно укључе у рад на унапређењу струке, јер само заједничким снагама можемо да кренемо корак напред.

Ана Петровић

СМИРЕНОШЋУ И УМЕЋЕМ ОСВАЈА МЕДАЉЕ

Вишеструка шампионка у стрелаштву, српска репрезентативка Зорана Аруновић недавно је освојила сребро на Светском купу у Чангвону, у гађању ваздушним пиштољем. У наредном периоду пред њом су велика такмичења: регионалног, континенталног и светског значаја. О томе, где ће све учествовати, како се и где припрема, сазнали смо од Зоране која се одазвала на наш позив за интервју непосредно пред одлазак у Јужну Кореју, на Светски куп.

У фебруару сте освојили Куп Србије у појединачној конкуренцији у гађању ваздушним пиштољем, затим у марту златну медаљу са српском репрезентацијом на Европском првенству у Данској. Следи Светски Куп у априлу, затим следи низ великих такмичења током године, на којима ћете учествовати. Можемо ли очекивати континуитет у освајању медаља, у појединачној и екипној конкуренцији?

Свакако, надам се медаљама ове године. Да ли ће то бити на овом Светском купу, не знам, али мислим да ће ова година бити врло добра. Година ми је кренула одлично, а ја ћу дати све од себе да се тако и настави.

На Светском купу у Јужној Кореји, такмичење у гађању одвијаће се по новим правилима. Колико ће се нови прописи одразити на резултате наше репрезентације. Да ли ће бити пресудна срећа или умеће?

Неће се одразити на сам улазак у финале. Међутим, до сада се показало да много утиче на финални пласман. Сада је много теже доћи до медаље, самим тим што срећа има много већи удео у

коначном пласману. Сматрам да промена правила није донела бољитак стрелачком спорту, али како је свима тако је и нама. Морамо се прилагодити новом систему што пре.

Припреме за Светски куп обавили сте у Осјеку, због чега? Какве су српске стрелане?

Ух, ово је једно од оних питања од којих нестаје осмех са лица, нажалост. Стање у Србији, када су у питању стрелане и стрелишта није добро. У Осјеку сам ишла, како бих могла да тренирам малокалибарским пиштољем, јер у Србији за то не постоји могућност. Наиме, у Београду не постоји затворено стрелиште у ком бисмо могли да тренирамо током целе године, као што то све друге земље раде. У Београду постоји отворено стрелиште, тако да на отвореном спроводимо тренинге од априла (када се за то стекну временски услови), до септембра. Због тога идемо тамо, где постоје услови за тренинг, онда када их у Србији нема. Дугујем велику захвалност Олимпијском комитету Србије.

После Јужне Кореје по предвиђеном програму такмичења, где ћете све наступати?

Ух, ова година ће бити изузетно напорна. Имам четири светска купа, Медитеранске Игре, Универзијаду, а као круна ове сезоне Европско првенство, у Осјеку. То је један од разлога што су припреме баш тамо. Ипак идем да испипам терен...

Тренер српске репрезентације је Ваша сестра Јелена, која Вам је сигурно највећа подршка. У професионалном смислу, колико је то предност, а колико одговорност или оптерећење?

Има једног и другог. Мислим да је у много већој мери предност, него што је оптерећење. Ипак је Јелена особа која ме најбоље познаје. Прати ме од самог почетка и зна шта ми одговара, а шта не, зна како ћу на шта да одреагујем и слично. Са друге стране доста је тешко одвојити сестринску и тренерску страну у једној особи. Пред ОИ је умела 24 сата да ми буде тренер, да се сви наши разговори своде искључиво на стрелаштво и решавање евентуалних проблема и ситуација које би се десиле на тренингу или такмичењу. Тек након ОИ сам опет добила сестру, као и она. Из тог угла је тешко, међутим као што сам рекла, мислим да је у много већој мери предност. Сматрам себе врло

срећном особом, што сарађујем са њом.

За своју професију одабрали сте типично женско занимање- језике на Филолошком факултету, а у спорту определили сте се за дисциплину коју на нашим просторима доживљавају више као мушку. Шта је било пресудно, да одаберете овај спорт ?

Не бих рекла да је ова дисциплина као и сам спорт типично мушки. Ипак у Србији има више жена које се баве стрељаштвом него мушкараца. Што се тиче факултета, од малих ногу сам љубитељ страних језика. Лако их учим и користим то што више могу. Украјински сам изабрала јер сам желела да откријем због чега су Украјинци толико испред свог времена у стрељаштву. Те 2005. када сам уписивала факултет, они су били велесила. Врло брзо сам заволела језик и уживала сам у предавањима, а у испитима ипак мало мање. Шалу на страну, остала су ми још 4 испита, међутим у

овом тренутку не могу наћи време, да се посветим факултету. Један од задатака за наредни период је, да створим време за то, како знам и умет и дипломирам што пре.

Ваше прво учешће на Олимпијским играма, било је у Лондону 2012. године, где Вам је измакла и ваша прва, односно 100 српска олимпијска медаља. Пред одлазак на Летњу Олимпијаду, званично сте били најбољи на светској ранг листи у дисциплини ваздушни пиштољ. Шта се догодило, да сте на Олимпијади заузели 4. место, да ли је то био велики притисак због очекивања целе спортске јавности да освојите неко одличје, или ишчекивање ко ће донети Србији 100-ту олимпијску медаљу. Колико се све то одразило на Ваше размишљање, смиреност и вештину?

Ух, када се спомену Олимпијске игре, и даље имам врло помешана осећања. Притисак је свакако постојао, међутим

то је нешто што прати сваког спортисту, а на нама је да научимо да се изборимо са тим. Слагала бих када бих рекла да нисам осетила терет тога, међутим до самог краја сам се борила са туђим очекивањима. Тада сам рекла, као што ћу и сада- Олимпијске игре су такмичење где долази крем светског спорта. Ако говоримо о стрељаштву, тамо је од 60 жена пиштољаша, било отприлике 40 конкуренткиња за златну медаљу. Све жене које су дошле, све су шампионке Европе, Света, освајачице бројних медаља на светским куповима. Све које су крочиле на ватрену линију, све су биле једнаке тог дана. Ја сам оба пута била близу, али опет далеко од медаље. На ваздушном бих променила понеку ствар, а мали калибар бих опет исто отпуцала. Оно што желим да поменем је, да упркос томе што нисам узела медаљу од свих жена само нас две успеле смо, да се пласирамо у оба финала.

Бранка Пејовић

ХУМАНИТАРНИ ТУРНИР У МАЛОМ ФУДБАЛУ ИГРАЈМО ЗА НЕМАЊУ

Висока школа струковних студија (Академија фудбала Београд) организовала је 08. марта хуманитарни турнир у малом фудбалу „Играјмо за Немању“. На турниру је учествовала и екипа КМФ Ластва Београд. Сав приход од турнира намењен је за операцију

Немање Ђурића, бившег фудбалера Партизана, који је после саобраћајне несреће остао непокретан и у инвалидским колицима. У хуманитарну акцију укључило се много појединаца и организација. Заједно са колегама из клуба Рајко Велимировић, капитен

КМФ Ластва Београд, прикупио је и уплатио одређена новчана средства, а СП Ластва обезбедила 2 повратне гратис карте до Беча, где ће бити извршена операција.

М.С.

ЈУБИЛАРНИ ОСМОМАРТОВСКИ ШАХОВСКИ ТУРНИР У БЕОГРАДУ

ШАХОВСКИ ТУРНИР ЗА ДАМЕ

Међународни велемајсторски турнир за шахисткиње одржан је у Београду од 3. до 10. марта. Осмомартовски турнир одржан је 45. пут и представља најпризнатији шаховски српски бренд, као један од турнира са најдужом традицијом у свету. На овогодишњем турниру учествовало је 5 шахисткиња из иностранства и 5 из Србије. Организатор турнира био је Шаховски савез Београда, директор овогодишње манифестације Драгиша Ивановић, директор ПО Ласта-Обреновац, а покровитељ Град. Дуга Традиција одржавања осмомартовског турнира у шаху за даме, настављена је и ове године, организовањем једног од најјачих

светских женских турнира. Учеснице су биле реномиране шахисткиње из иностранства и најбоље из Србије, чиме је сачуван велемајсторски ниво ове манифестације. Шахисткиње из Русије, Шпаније, Бугарске, Румуније и Србије приредиле су интересантне и лепе партије ове древне игре, а манифестација је традиционално одржана у хотелу Славија.

Олимпијске репрезентативке Шпаније и Бугарске, Сабрина Вега Гутијерез и Маргарита Војска биле су највећи фаворити према рејтингу, за трофеј. Учествовале су и Ирина Чолушкина (Србија), Дина Дроздова (Русија), Ана Бендераћ (Србија), Ангела Драгомиреску (Румунија), Белинда Вега Гутијерез (Шпанија), Лена Миладиновић (Србија), Мила Жарковић (Србија) и Богдана Нонковић (Србија).

Победник турнира је Олимпијска репрезентативка Шпаније Сабрина Вега Гутијерез, друга је била Дина Дроздова из Русије и треће место Ирина Чолушкина (Србија).

На међународни дан жена 08. март, организатори турнира приредили су за све даме овог шаховског турнира свечану вечеру у кафани „Скадарлијска ноћ.“

Б. Пејовић.

СВЕТСКО ШАХОВСКО ПРВЕНСТВО ЗА ЛИЦА СА ОШТЕЋЕНИМ СЛУХОМ

ВЛАДИМИР КЛАСАН ОСВОЈИО ЗЛАТО

На Светском првенству у шаху за лица са оштећеним слухом, Владимир Класан, син Ластиног радника, Јосипа Класана из Инђије освојио је златну медаљу. Првенство је одржано у Казахстану у јануару, уз учешће најбољих из целог света. То потврђују и Владимирове речи: „Није било лако освојити злато. Конкуренција је заиста била јака. Моји противници су били два велемајстора, два интермајстора, по рејтингу сам био пети играч на првенству.“

Златна медаља обрадовала је целу Инђију, а највише Владимирове родитељи. Честитке за освојено злато стигле су од селектора шаховске репрезентације Србије, Раде Цимеша, представника Општине Инђија и бројних пријатеља. Милан Бодирожа, заменик председника Општине изјавио је: „Овакви успеси сада пред нас стављају задатак да направимо једну квалитетну школу шаха, поготово за најмлађе, којима би Владимир могао да пренесе своја знања и искуство и да на тај начин створимо нову перспективу у овом спорту.“

Владимир је члан шаховског клуба „Електро дистрибуција“, има титулу интернационалног мајстора. Учествовао је на 3 последње Светске олимпијаде и освојио 2 медаље. Поред злата у Казахстану освојио и бронзану медаљу у Сент Галену 2008. године. Петоструки је првак Србије у категорији такмичења за особе са инвалидитетом и члан шаховске репрезентације Србије особа са инвалидитетом. Има 30 година, запослен је у „Инђија-Пламен“.

М.С.

ПОЈЕДИНАЧНО ПРВЕНСТВО СРБИЈЕ У ШАХУ ЗА ЖЕНЕ

МАНАКОВА НОВА ШАМПИОНКА СРБИЈЕ

У Пироту је одржано седмо појединачно првенство Србије у шаху за жене од 23. марта до 2. априла 2013. године. За титулу државне првакиње надметало се 12 дама, скоро комплетана актуелна олимпијска репрезентација.

Марија Манакова је нова шампионка Србије, вицешампионска титула је припала екс првакињи Сандри Ђукић, а бронзана Ани Бендераћ.

На свечаном затварању шампионата одлијча и награде уручио је Миодраг Вукотић, председник Шаховског савеза Србије. Организатор овог првенства били су Шаховски савез Србије и пиротски Шах клуб „Прогрес“ уз подршку општине Пирот.

Б. Пејовић

Mali ulog za sigurniju budućnost

**Raiffeisen
FUTURE**

Dobrovoljni penzijski fond

Raiffeisen FUTURE
Dobrovoljni penzijski fond
Bulevar Zorana Đinđića 64a
11070 Novi Beograd
011/220 7180
www.raiffeisenfuture.rs

MALI ULOG ZA SIGURNIJU BUDUĆNOST

Dobrovoljni penzijski fondovi (DPF) su u Srbiji počeli sa radom 2006. godine, kao jedan od ključnih činioca reforme penzijskog sistema, a u cilju ostvarivanja dodatnih izvora prihoda građana u starosti—privatne penzije. Sredstva iz državnog PIO fonda ne pružaju građanima neophodnu socijalnu sigurnost za treće doba, pa je značaj pravovremene štednje za starost, kroz privatne penzijske fondove, nemerljiv.

- **Raiffeisen FUTURE DPF je vodeći u industriji po ostvarenom prinosu od početka poslovanja: zaključno sa prvim kvartalom 2013. ostvaren je prinos od 10,82% na godišnjem nivou, a za poslednjih godinu dana 12,25%.**
- Investiciona jedinica (IJ) je najveća u industriji DPF i od početnih 1.000 dinara dostigla je vrednost od 1.898,64 dinara na dan 31.03.2013.
- Iako se uplate vrše u dinarima, štednja u Raiffeisen FUTURE nije isključivo dinarska štednja! Valutna struktura imovine fonda je promenljiva i zavisi od procene budućih kretanja na deviznom tržištu. Rezultat takvog načina investiranja je rast vrednosti IJ od početka poslovanja od 89,86%, dok je u istom periodu vrednost evra u odnosu na dinar porasla 44%.
- Neto imovina Raiffeisen FUTURE je u godini iza nas uvećana za 30% i iznosi preko RSD 1.8 milijarde.

Izvor: www.nbs.rs

- Država je obezbedila značajne poreske olakšice, posebno za poslodavce, a posebno za lične uplate zaposlenih, kako bi stimulisala štednju za starost. Za 2013. godinu maksimalno neoporeziv iznos dobrovoljnog penzijskog doprinosa je 5.214 dinara.
- Ono što Raiffeisen FUTURE izdvaja u industriji DPF jeste dostupnost - član fonda može obaviti sve poslove vezano za članstvo u svom mestu boravka u jednoj od filijala Raiffeisen banke.

Za sva dodatna pitanja možete nas kontaktirati na: 011/ 220 71 80 ili mejlom: info@raiffeisenfuture.rs

www.vdlbuscoach.rs

VDL BUS & COACH

Snaga kroz saradnju